

Σχολικό έτος 2014 - 2015

Δημιουργική εργασία

στο μάθημα της Α.Ε. Γραμματείας

ΤΜΗΜΑ: Α3

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Γκόνου Ελένη

«Η ΔΙΚΙΑ ΜΑΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑ»

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Αντί προλόγου ...

Από το ημερολόγιο του τμήματός μας...

Παρασκευή, 31 Οκτωβρίου 2014. Διδ. ώρα: 7^η. Τμήμα: Α3. Μάθημα: Οδύσσεια.

Όλοι κουρασμένοι περιμένουμε να αρχίσει το μάθημα, όπως συνήθως, με ερωτήσεις της κ. Γκόνου πάνω στην τελευταία διδακτική ενότητα. Αντί γι' αυτό όμως η καθηγήτριά μας μάς προτείνει να εμπλακούμε σε μια ιδιαίτερη ομαδική εργασία όλη η τάξη. Αφού μας μοίρασε και τις 24 ραψωδίες της Οδύσσειας (σχεδόν από μία στον καθένα, αφού εμείς είμαστε 26), μας είπε να τις διαβάσουμε από το βιβλίο του Ζήσιμου Σίδηρη. Στη συνέχεια μας ανέθεσε τη σύνθεση ενός αφηγηματικού κειμένου, στο οποίο θα παρουσιάσουμε ζωντανά τα γεγονότα **σε πρώτο πρόσωπο** ταυτιζόμενοι με κάποιον ήρωα του έπους ή με κάποιο πρόσωπο δικής μας επινόησης, που έζησε, υποτίθεται, από κοντά τα γεγονότα. Και για να δώσουμε διέξοδο στις καλλιτεχνικές μας αναζητήσεις και να στολίσουμε το κείμενό μας, αποφασίσαμε να ζωγραφίσουμε ο καθένας μια σκηνή που τον συγκίνησε ιδιαίτερα από τη ραψωδία που ανέλαβε να αφηγηθεί. Η εργασία θα παραδιδόταν μετά τις διακοπές των Χριστουγέννων και μπορούσαμε να εργαστούμε είτε ατομικά είτε σε ομάδες των δύο ατόμων.

«Το εγχείρημα, μάς εξήγησε, εντάσσεται σε μία καινοτόμο διδακτική προσέγγιση, που αφορά στην αφηγηματική ανασύνθεση ενός λογοτεχνικού έργου και αποτελεί μορφή βιωματικής μάθησης. Έτσι όχι μόνο μελετάμε καλύτερα το πρωτότυπο κείμενο, αλλά παράλληλα αναπτύσσουμε και άλλες πολύ σημαντικές δεξιότητες, όπως είναι η αφαιρετική και συνθετική ικανότητα, η δημιουργική φαντασία και η εικαστική έκφραση, με τελικό αποτέλεσμα την πνευματική και ψυχική ανάταση και απόλαυση».

1. Έργο Στέφανου Ξαστερούλια, Οι θεοί στον Όλυμπο, ραψωδία α

Η πρόταση μπήκε σε εφαρμογή και μετά τις διακοπές οι περισσότερες εργασίες παραδόθηκαν. Ως προς τις ζωγραφίες, άλλες τις κάναμε στο σπίτι κι άλλες στο Εργαστήριο Εικαστικών του σχολείου υπό την εποπτεία της κ. Χρ. Παπαδάκη, η οποία συνέβαλε στην επιτυχία του εγχειρήματος της τάξης μας. Μάλιστα στο τέλος της σχολικής χρονιάς τις παρουσιάσαμε στην Έκθεση Εικαστικών και Τεχνολογίας του σχολείου μας, με τον τίτλο: «Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΟΥ Α3», που έγινε στις 29 Απριλίου 2015 στην Αίθουσα του Συλλόγου Ιμβρίων στη Ν. Σμύρνη.

Γράφουν οι μαθητές: Γεωργία Ξαγοράρη, Δανάη Παπαγεωργίου, Άρτεμις-Μελίνα Παπαδημητρίου, Γιώργος Παπαδόπουλος, Μαργαρίτα Παπαδοπούλου, Ρωμανός

Πετρίδης, Βαγγέλης Πίπης, Δημήτρης Σουλιμιώτης, Αθανασία Σουσάνη, Βασιλεία Σπαϊδιώτη, Σοφία Σταματιάδη, Ελένη Τσιμπίλη, Μαρία- Σπυριδούλα Στεφανάκη, Καλλιρρόη Ταγκάλου, Θεοδώρα Φραγκάκη, Θεοδόσης Χαρίτος, Παρασκευή Χρυσού.

Γλωσσική και ηλεκτρονική επιμέλεια: Ελένη Γκόνου

2. Έργο Άρη Χατζηαργύρη, ραψωδία α

Ραψωδία α

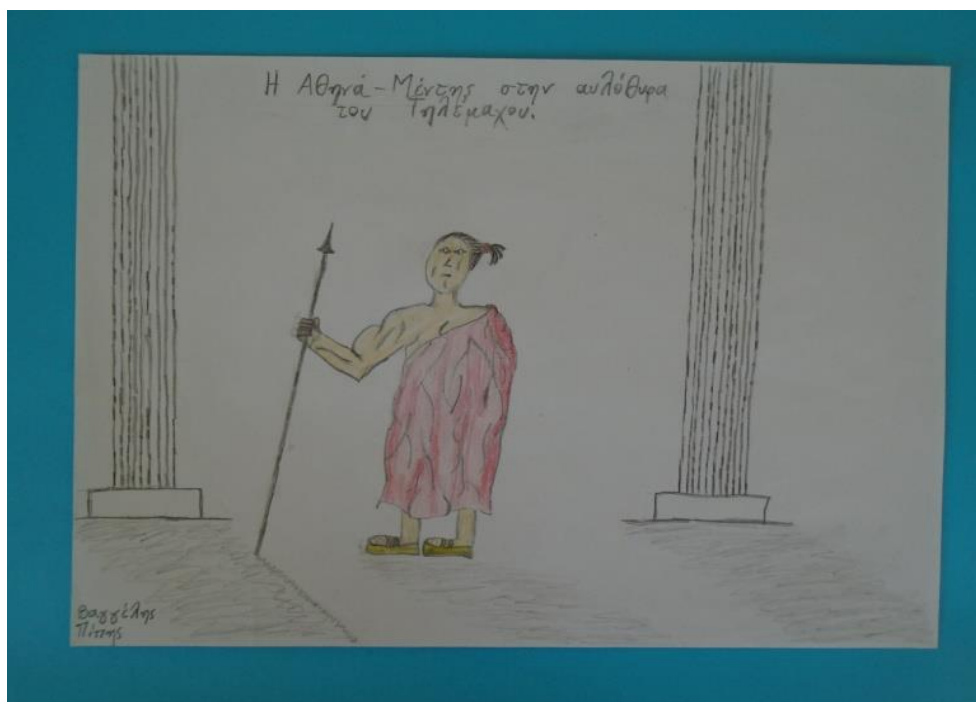
Καθόμουν στο γραφείο μου και προσπαθούσα επί ώρες να σκεφτώ κάτι, για να γεμίσω την κενή σελίδα που βρισκόταν μπροστά μου. Από την πολλή βαρεμάρα, τελικά με πήρε ο ύπνος. Όταν ξύπνησα, συνειδητοποίησα ότι το περιεχόμενο του ονείρου μου ήταν το τέλειο για να γεμίσω την σελίδα μου. Στο όνειρό μου είδα την πρώτη ραψωδία της Οδύσσειας του Ομήρου, σαν να ήμουν και εγώ μέρος της!

Ήμουν λέει μια αόρατη ύπαρξη, η οποία μπορούσε να βρεθεί σε κάθε σκηνή της ραψωδίας, χωρίς η παρουσία μου να γίνεται αντιληπτή, αλλά μπορούσα να δω τα γεγονότα με κάθε μικρή λεπτομέρεια.

Τώρα λοιπόν θα αφηγηθώ με σύντομο τρόπο όλα αυτά που είδα.

Στην αρχή της ραψωδίας οι θεοί συνεδριάζουν στον Όλυμπο και τον λόγο τον έχουν κυρίως ο Δίας και η Αθηνά. Ο Δίας αναφέρεται στα σφάλματα των ανθρώπων, οι οποίοι παθαίνουν διάφορα κακά από την ασυλλογισιά τους και λέει πως ρίχνουν το φταίξιμο στους θεούς, παίρνοντας παράδειγμα τον Αίγισθο, ο οποίος παράκουσε την προειδοποίηση του Ερμή και σκοτώθηκε. Ύστερα από τον Δία τον λόγο τον παίρνει η Αθηνά και λέει ότι δίκαια

σκοτώθηκε ο Αίγισθος, αλλά ανέφερε ότι εκείνη έτρεφε αισθήματα για τον Οδυσσέα και πως ο Δίας δεν θα έπρεπε να είναι τόσο θυμωμένος μαζί του, καθώς ο Οδυσσέας του είχε προσφέρει πάρα πολλές θυσίες. Ο Δίας αμέσως διαμαρτυρήθηκε και είπε πως ο Ποσειδώνας είναι θυμωμένος μαζί του, επειδή του τύφλωσε τον γιο του, τον Πολύφημο. Ακούγοντας τον Δία η σοφή Αθηνά κατάστρωσε άμεσα ένα διπλό σχέδιο: ο Ερμής να μεταβεί στην Ωγυγία και να ανακοινώσει στην Καλυψώ την απόφαση των θεών για τον νόστο του Οδυσσέα και η ίδια να πάει στην Ιθάκη και να παρακινήσει τον Τηλέμαχο να αναλάβει πρωτοβουλίες, ως κύριος του σπιτιού, δηλαδή να απαιτήσει

Έργο Βαγγέλη Πίπη

να φύγουν οι μνηστήρες από το παλάτι της μητέρας του και να αναζητήσει πληροφορίες για τον πατέρα του. Εγώ ενθουσιάστηκα τόσο πολύ από τα λόγια της Αθηνάς, που αποφάσισα να την ακολουθώ συνέχεια.

Στη συνέχεια της ραψωδίας α, το σχέδιο της Αθηνάς πραγματοποιείται με επιτυχία. Καθώς τότε ο θεσμός της φιλοξενίας ήταν ιερός, η Αθηνά μεταμφιέστηκε στον βασιλιά Μέντη, που ήταν στενός φίλος με τον Οδυσσέα, και προσποιήθηκε τον περαστικό, για να την φιλοξενήσουν στο παλάτι τους στην Ιθάκη.

Τότε βρήκε την ευκαιρία να μιλήσει στον Τηλέμαχο και να τον πείσει ότι ο πατέρας του ήταν ζωντανός και ότι έπρεπε να τον αναζητήσει. Εκτός από αυτό η Αθηνά - Μέντης κατάφερε να ενθαρρύνει τον Τηλέμαχο και τον παρότρυνε να διώξει τους μνηστήρες από το παλάτι του και να γίνει πιο αντρίκειος.

Έργο Θεοδώρας Φραγκάκη, Η θεά Αθηνά με τον Τηλέμαχο στο παλάτι της Ιθάκης

Στο τέλος, η Αθηνά πέτυχε τον σκοπό της και ο Τηλέμαχος, πιο ώριμος πια, μίλησε με την μάνα του και την άφησε έκπληκτη με τα λόγια του, τα οποία χαρακτηριστικά ήταν:

<<Ο λόγος είναι το μέλημα του αντρός, του καθενός, και περισσότερο δικό μου σε αυτό το σπίτι, που εγώ είμαι ο κυβερνήτης>>.

Έτσι λοιπόν και έπραξε, κατάφερε να διώξει τους μνηστήρες, ύστερα από έναν πολύ μεγάλο διάλογο και τους έκανε να καταλάβουν πως πλέον μπροστά τους έχουν έναν ώριμο, θαρραλέο άντρα και πως διεκδικεί τα λάφυρα του πατέρα του και πως είναι ο κύριος του σπιτιού του.

Εγώ, μετά από όλα αυτά που βίωσα ήμουν τόσο χαρούμενος με την τροπή της ιστορίας, που τελικά κατέγραψα το όνειρό μου και σκέφτηκα να το μοιραστώ τόσο με τους συμμαθητές μου όσο και με όλους εσάς που έχετε την τύχη να διαβάζετε την περίφημη αυτή ομαδική εργασία της τάξης μου.

Παναγιώτης Τσάκωνας

Ραψωδία Β

(Αφήγηση: Γιάννης Σπίνος ως Τηλέμαχος)

Γ.

Σπίνος, Ο Τηλέμαχος και ο Μέντορας αναχωρούν για την Πύλο

Σηκώθηκα με το ξημέρωμα. Έβαλα τα ρούχα μου και είπα στους κράχτες να καλέσουν σε συνέλευση τους Ιθακήσιους. Μαζεύτηκε ο κόσμος και βγήκα και εγώ στην συνοδό. Πρώτα μίλησε ο μαχητής Αιγύπτιος και μετά εγώ. Τους είπα τα παράπονά μου και τους είπα να σταματήσουν να τρωγοπίνουν και να φύγουν από το παλάτι και τι θα γινόταν αν ήταν ο πατέρας μου εδώ. Οι πολίτες με συμπόνεσαν αλλά δεν μίλησαν. Μετά μου απάντησε ο Αντίνοος λέγοντάς μου ότι η μάνα μου έφταιγε για όλα, αφού τους ξεγέλαγε για 3 χρόνια με το τέχνασμα του υφαντού. Μου 'πε μετά να την στείλω στον Λαέρτη, τον παππού μου και μετά να διαλέξει. Αλλά είπα του Αντίνοου πώς δεν μπορούσα να την διώξω άθελά της, εξάλλου ο πατέρας μου μπορεί να ήταν ζωντανός. Τους το 'πα και το τόνισα.

Ο μάντης Αλιθέρης είδε κάποιους αετούς και είπε στους μνηστήρες πως κακό τους περιμένει και πως πρέπει να αλλάξουν συμπεριφορά. Ο Ευρύμαχος τον περιφρονούσε και του πέταξε απειλές για τους γιους του και μου ξαναείπε να στείλω την μάνα μου στον γέρο-Λαέρτη.

Πάντως μου έφταναν αυτά που άκουσαν όλοι. Αλλά τους ζήτησα καράβι να πάω στην Σπάρτη και στην Πύλο, να μάθω για τον πατέρα μου. Και αν μάθαινα ότι ο πατέρας μου ήταν νεκρός θα έστελνα την μάνα μου στον Λαέρτη να παντρευτεί όποιον θέλει. Ύστερα, ο Μέντορας είπε καλά λόγια για τον πατέρα μου και τι θα γινόταν άμα ερχόταν. Επίσης, κατηγορήσε όσους ανέχονταν την συμπεριφορά των μνηστήρων. Του απάντησε ο Λεώκριτος βλαστημώντας και ξεστομίζοντας απειλές για τυχόν ερχομό του πατέρα μου. Μετά, πήγα στην ακρογιαλιά, να προσευχηθώ στην Αθηνά να της ζητήσω βοήθεια. Αυτή είχε την μορφή του Μέντορα και με καθησύχασε. Μου είπε να μην λογαριάζω τι λένε οι μνηστήρες και πως όλα θα πάνε καλά. Επέστρεψα στο ανάκτορο και μαζί με την Ευρύκλεια, που εμπιστευόμουν πιο πολύ απ' όλες τις δούλες, ετοιμάσαμε κρυφά (για να μην το μάθει η μάνα μου) τα απαραίτητα για το ταξίδι. Παράλληλα, όπως μου είπε πριν η Αθηνά, ετοιμάζε καράβι με άνδρες για το ταξίδι και ύστερα με συνόδευσε στο καράβι ως Μέντορας και ταξιδέψαμε με ευνοϊκό άνεμο όλη νύχτα.

Σπίνος Γιάννης

Ραψωδία γ

Αφήγηση: Ρωμανός Πετρίδης ως «Εύφιλος»

Έργο Ρωμανού Πετρίδη

(Ανάμεσα στους Ιθακήσιους, που ακολούθησαν τον Τηλέμαχο στο ταξίδι του στην Πύλο και στη Σπάρτη θα υπήρχε ασφαλώς κάποιος που θα του ήταν πιο πιστός και αφοσιωμένος. Αυτό το πρόσωπο δεν αναφέρεται από τον Όμηρο, αλλά αποτελεί επινόηση του συγγραφέα αυτού του κειμένου για τις ανάγκες της αφήγησης και φέρει το χαρακτηριστικό όνομα **Εύφιλος**).

Ήταν Τρίτη πρωί όταν άρχισα να γράφω την εργασία της Οδύσσειας. Οι γονείς μου έκαναν τις ετοιμασίες για το αυριανό τραπέζι, το τραπέζι των Χριστουγέννων. Θα ερχόταν όλη η οικογένεια και θα περνούσαμε υπέροχα. Ο μόνος που δεν είχε έγνοιες στο σπίτι ήταν ο μικρός μου αδελφός, ο οποίος έπαιζε κάτω από το χριστουγεννιάτικο δέντρο.

Κλείστηκα στο δωμάτιό μου, πήρα μια κόλλα χαρτί και, έχοντας ανοικτό το βιβλίο της Οδύσσειας και τη μετάφραση Σιδέρη, άρχισα να γράφω. Στην αρχή το μυαλό μου είχε θολώσει. Δεν είχα καμία ιδέα. Δεν ήξερα από πού να ξεκινήσω. Προσπαθούσα να μπω ο ίδιος στην ιστορία. Τοποθέτησα το χαρτί στο ένα μου γόνατο και ακούμπησα πάνω του τη μύτη του μολυβιού... Μέσα σε κλάσματα δευτερολέπτου μεταφέρθηκα στο χώρο και το χρόνο. Βρέθηκα να κάθομαι σε ένα βράχο σκαλίζοντας με σφυρί και καλέμι μια πλάκα μαρμάρου. Αυτή η αιφνίδια μεταφορά είχε αλλάξει και την προσωπικότητά μου : ονομαζόμουν Εύφιλος και ήμουν ο πιο πιστός ακόλουθος του Τηλέμαχου!

Η πανέμορφη θεά Αυγή σηκώθηκε από την κλίνη του ευγενικού της Τιθωνού φωτίζοντας με τις χρυσές ηλιαχτίδες της τον κόσμο. Η περιοχή στο ακρογιάλι όπου καθόμουν σιγά σιγά φωτίστηκε δίνοντας μια διαφορετική αίσθηση στην περιοχή του παλατιού του μυθικού Οδυσσέα. Ξαφνικά άκουσα πίσω μου βήματα και ένα χέρι με άγγιξε στον ώμο. Ήταν ο Τηλέμαχος.

«Πάλι εδώ ξενύχτησες;» μου είπε φιλικά.

«Κύριέ μου, το λιγοστό φως του φεγγαριού να 'ξερεις πώς με γαληνεύει! Με κάνει να νιώθω ελεύθερος. Προτιμώ να κάθομαι σε αυτό το βράχο και να αγναντεύω το πέλαγος παρά να είμαι μέσα στο παλάτι με τα ανήθικα τέρατα, τους μνηστήρες» του απάντησα.

Τραβήχτηκε πίσω. Σιγά σιγά κατέφθανε και το υπόλοιπο πλήρωμα. Εκείνη τη μέρα, τα χαράματα, θα βάζαμε πλώρη για το λιμάνι της Πύλου. Θα πηγαίναμε να δούμε το γέρο-Νέστορα και να πάρουμε πληροφορίες για τον Οδυσσέα.

Η Πηνελόπη, φορώντας μέλανα χιτώνα και φαιό ιμάτιο, βγήκε από την κάμαρή της για να αποχαιρετήσει το γιο της. «Να προσέχεις Τηλέμαχε. Είθε ο σειμοσειστής Ποσειδών να μη δυσκολέψει το ταξίδι σου» είπε. Ο Τηλέμαχος την ευχαρίστησε και έδωσε εντολή να σηκωθούν τα πανιά. Εκείνη τη στιγμή κατέφθασε και η θεά Αθηνά με τη μορφή του Μέντορα. Ο ήλιος δεν είχε ανέβει πολύ ψηλά στο ουρανό όταν το πλοίο μας σάλπαρε.

Με ούριο άνεμο και με ήρεμη θάλασσα αγκυροβολήσαμε στο λιμάνι της Πύλου. Στην παραλία συναντήσαμε το βασιλιά της ανάμεσα σε πλήθος κόσμου. Ετοιμάζονταν να κάνουν θυσία στο μαυρομάλλη Σείστη. Ως ο πιο πιστός βοηθός του Τηλέμαχου, πήγα και κάθισα δίπλα του. Παρατήρησα ότι το πρόσωπό του είχε χλωμιάσει. Έδειχνε διστακτικός. Πήγα να τον ρωτήσω τι έχει αλλά με πρόλαβε η θεά Παλλάδα η κουκουβαγιόθωρη.

- Τηλέμαχε, όρκο θα έδινα πως δεν επιθυμείς να μιλήσεις στο γέρο Νέστορα. Μπορώ να ξέρω το λόγο;

- Εγώ είμαι αμάθητος στα μετρημένα λόγια και είναι ντροπή ένα νέο παιδί να εξετάζει ένα γεροντότερο.

- Σε αυτό έχεις δίκιο. Γι' αυτό το λόγο όμως δεν ταξίδεψες ως εδώ;

Ο Τηλέμαχος δεν απάντησε και η θεά Αθηνά προχώρησε με γοργό βήμα προς το μέρος του Νέστορα. Η θυσία είχε τελειώσει και οι συγγενείς και οι υπήκοοι του βασιλιά ετοίμαζαν τραπέζι με τα κρέατα της θυσίας. Μόλις μας είδαν, αμέσως έτρεξαν κοντά μας να μας καλωσορίσουν και μας έδειξαν πού να καθίσουμε. Ο Τηλέμαχος και η θεά κάθισαν δίπλα στο Νέστορα και στο γιο του Θρασυμήδη. Κατευθύνθηκα προς τη μεριά του υπόλοιπου πληρώματος, ο Τηλέμαχος όμως μου έγενεψε να καθίσω δίπλα του. Γινόταν συνωστισμός. Άλλοι σούβλιζαν άλλοι έτρωγαν και έπιναν και άλλοι συζητούσαν. Τότε πλησίασε ο Πεισίστρατος και μας κέρασε νερωμένο κρασί σε χρυσό ποτήρι. Πρώτα προσέφερε το κρασί στην κόρη του ασπιδοφόρου Δία. Χάρηκε με την ευγένειά του κι αμέσως παρακάλεσε τον Ποσειδώνα να δώσει δόξα στο Νέστορα και τα παιδιά του. Έπειτα η Αθηνά έδωσε στον Τηλέμαχο το ποτήρι με τις δύο λαβές και δεήθηκε κι ο γιος του ξακουστού Οδυσσέα. Στη συνέχεια άρχισαν όλοι να τρώνε. Οι μυρωδιές πλημμύριζαν την πλάση κι έφταναν ως τον ουρανό.

Όταν τελείωσε το φαγοπότι μάς απευθύνθηκε ο γέρο Νέστορας ο γεροαλογολάτης:

«Νομίζω ότι είναι ώρα, αφού ευχαριστηθήκατε το φαγητό, να μάθω την καταγωγή σας» είπε.

Ο Τηλέμαχος αποκρίθηκε με θάρρος που του είχε δώσει η θεά:

«Ω, μεγάλη Νέστορα, του Νηλέα γιε, των Αχαιών καμάρι, από την Ιθάκη ερχόμαστε. Θέλουμε να πάρουμε πληροφορίες για τον πατέρα μου, τον άφοβο Οδυσσέα. Λένε πως μαζί σου πάτησε το ιερό κάστρο της Τροίας. Η μητέρα μου πενθεί και είναι στα μαύρα ντυμένη. Γι' αυτό, στα πόδια σου πέφτω και σε ικετεύω Νέστορα, του Νηλέα γιε, αν έχεις καμιά πληροφορία για τον πατέρα μου, να μου τη δώσεις» .

« Αχ, Τηλέμαχε, γιε του θεϊκού Οδυσσέα, τα λόγια σου με παραπέμπουν σε θλιβερές στιγμές. Είναι αλήθεια, δεν το αρνούμαι ούτε περηφανεύομαι, ότι με τον πατέρα σου πατήσαμε της Τροίας το κάστρο. Μέχρι όμως να το καταφέρουμε, είχαμε πολλές απώλειες. Πολλοί γενναίοι πολεμιστές άφησαν την τελευταία τους πνοή στο πεδίο της μάχης. Ο ισόβαρος με τους θεούς στη γνώση Πάτροκλος ήταν άτυχος αφού χτυπήθηκε από το ξίφος του ανελήτου Έκτορα. Ο θάνατός του στενοχώρησε όλους τους Αχαιούς. Ιδιαίτερα όμως στενοχώρησε τον Αχιλλέα ο οποίος θέλησε να πάρει εκδίκηση. Και όπως φαντάζομαι ότι ήδη γνωρίζεις, την πήρε. Ο Πάτροκλος θάφτηκε με πολλές τιμές. Ο Αχιλλέας όμως, παρά τις προειδοποιήσεις όλων των γηραιότερων Αχαιών, θέλησε να δέσει το νεκρό Έκτορα στο άρμα του και να τον σύρει μπροστά στα τείχη της πόλης. Αυτή η απάνθρωπη πράξη εξόργισε τους Τρώες και μετά από λίγο καιρό ο Πάρις τον χτύπησε με βέλος στη φτέρνα θανατώνοντάς τον. Εμένα όμως πιο πολύ για τον δύσμοιρο γιο μου καίγεται η καρδιά μου! Το καημένο παλληκάρι, τον Αντίλοχο. Τον άνθρωπο που θυσιάστηκε για να με σώσει. Ένα γενναίο πολεμιστή που δε φοβήθηκε το θάνατο και τα έβαλε με το ξίφος του ξακουστού Μέμνονα. Ήταν αντρειωμένος στο σπαθί, στο δρόμο φτεροπόδαρος και ατρόμητος στη μάχη».

Ο βασιλιάς της Πύλου σταμάτησε για λίγο να μιλά και ήπια λίγο νερωμένο κρασί ξεπλένοντας το στόμα του.

Η θεά Σελήνη είχε βγει στο παραθύρι της απλώνοντας το χρυσοκέντητο φόρεμά της και φωτίζοντας το μελανό ουρανό.

Ο γερο-Νέστορας συνέχισε να μιλά, αυτή τη φορά για το γνωστό πολεμιστή, τον Αίαντα τον Τελαμώνιο...

Ξαφνικά, με τεράστια ταχύτητα, μεταφέρθηκα πίσω στο δωμάτιό μου, την ώρα που η πόρτα άνοιγε... ήταν ο μπαμπάς μου. Μπήκε μέσα, ζήτησε συγγνώμη που με διέκοψε και μου πρόσφερε ένα πιάτο με κέικ, που μόλις είχε φτιάξει. Τον ευχαρίστησα και προσπάθησα να ξαναμπώ στην ιστορία. Πήρα το χαρτί στο ένα μου γόνατο και ακούμπησα στη μύτη του μολυβιού. Τίποτε, δεν έγινε τίποτε! Προσπάθησα αρκετές φορές, όμως όλες ήταν αποτυχημένες. Με μία κίνηση έριξα κατά λάθος το μολύβι μου στο πάτωμα. Έσκυψα κάτω από το γραφείο και το έπιασα.

Όταν σήκωσα το κεφάλι μου, προς μεγάλη μου έκπληξη, βρισκόμουν ξανά στην Πύλο. Είχα καταφέρει να ξαναμπώ στην ιστορία. Στη θέση του μολυβιού υπήρχε τώρα ένα μαχαίρι κι όπως ήταν φυσικό είχε αλλάξει και πάλι η προσωπικότητά μου.

«Εύφιλος», έλεγα το όνομα στο μυαλό μου ξανά και ξανά. Στο χρονικό διάστημα που είχα λείψει, ο Νέστωρ είχε αναφερθεί στο θάνατο του Αίαντα και στις καλές σχέσεις που είχε με τον Οδυσσέα: «Αν και μικρότερης ηλικίας από εμένα, ήταν πολύ έμπειρος, έξυπνος, πονηρός αλλά και πολύ γενναίος» έλεγε και ξανάλεγε. Συνέχισε να μιλά με αυτό το ύφος απευθυνόμενος στον Τηλέμαχο, λέγοντάς του πόσο θαυμάζει τον ίδιο και πόσο μοιάζει με τον πατέρα του.

«Επίσης, οι Αχαιοί σαν εμένα, που κατάφεραν να επιστρέψουν είχαν δύσκολο ταξίδι. Μη νομίζεις δηλαδή ότι όσοι έχουν την τύχη τώρα να βρίσκονται στην πατρίδα τους, έφτασαν ως εδώ με ευκολία. Η κουκουβαγιόθωρη θεά Αθηνά έκανε δύσκολο το ταξίδι μας. Είχαμε κάνει κι εμείς τα λάθη μας, το παραδέχομαι. Είχαμε κάψει όλους τους ναούς και τα ιερά. Αυτή ήταν μια βάρβαρη πράξη. Όλοι οι Αχαιοί, αποφασίσαμε μετά από συμβούλιο να φύγουμε. Μόνον ο Αγαμέμνονας έμεινε πίσω θέλοντας να προσφέρει θυσίες στη θυγατέρα του Δία για να καταπραΰνει τον θυμό της. Απ'όσα γνωρίζω, αίσιο νόστο είχε ο γιος του Αχιλλέα ο Νεοπτόλεμος που σκότωσε το βασιλιά Πρίαμο, ο Φιλοκτήτης, ο βασιλιάς της Κρήτης Ιδομενέας καθώς και ο βασιλιάς της Θράκης Διομήδης. Για τον πατέρα σου παραπάνω δεν γνωρίζω. Ξέρω μόνο πως όταν φτάσαμε στην Τένεδο, επέστρεψε θέλοντας να βοηθήσει τον Αγαμέμνονα με τις θυσίες. Και για το βασιλιά των Μυκηνών δυο λόγια έχω να σου πω : φαντάζομαι ότι ήδη γνωρίζεις τον τραγικό θάνατό του, τη συνωμοσία της γυναίκας του Κλυταμνήστρας και του ξαδέλφου του Αίγισθου που τον σκότωσαν στη μπανιέρα» είπε κι αφού έβρεξε τα χείλη του με λίγο κρασί συνέχισε:

«Δυστυχώς, για τον πατέρα σου δεν έχω περισσότερες πληροφορίες να σου δώσω. Μπορείς όμως να πας στη Σπάρτη και να μιλήσεις με το βασιλιά της το Μενέλαο. Αυτός έκανε επτά χρόνια να νοστήσει αφού μια τρικυμία τον παρέσυρε από το ακρωτήριο Μαλέα στην Κρήτη. Σίγουρα θα έχει κάτι καινούριο να σου πει για τον πατέρα σου».

Εκείνη τη στιγμή τού απευθύνθηκε η θεά Παλλάδα:

«Παππούλη, δίκαια μίλησες και τη συμβουλή σου θα ακολουθήσουμε. Ας μείνει να κοιμηθεί απόψε ο Τηλέμαχος εδώ στα πλούσια δώματά σου και αύριο τα χαράματα θα φύγουμε για τη Σπάρτη. Εγώ στους συντρόφους μου θα πάω να μιλήσω να τους γεμίσω με θάρρος».

Με αυτά τα λόγια η μορφή της Αθηνάς άλλαξε... τα μάτια της άρχισαν να λάμπουν και τα χέρια της έδωσαν τη θέση τους σε πύρινα χρυσοκόκκινα φτερά αετού. Με ένα απότομο τίναγμα των φτερών πέταξε στον ουρανό αφήνοντας όλους έκθαμβους. Ο βασιλιάς της Πύλου την αντιλήφθηκε και καλοτύχισε τον Τηλέμαχο που είχε βοηθό του τη μεγάλη θεά, όπως και ο πατέρας του στην Τροία. Ο Νέστορας έκανε νόημα στον Τηλέμαχο να τον ακολουθήσει στα λαμπρά ανάκτορά του. Κάθισαν τότε και ήπιαν ένα τελευταίο κύπελλο κρασί πριν κινήσει ο καθένας για τον πύργο του.

Εγώ ακολούθησα τον Τηλέμαχο μέχρι το υπνοδωμάτιό του. Ο Νέστορας τον είχε βάλει να κοιμηθεί σ' ένα λιακωτό. Βοήθησα το γιο του Οδυσσέα να τακτοποιηθεί και πήγα στο καράβι να κοιμηθώ.

Ο θεός Ήλιος έζευξε το πύρινο άρμα του με τα τέσσερα χρυσοφτέρωτα άλογα. Πήγα και βρήκα τον Τηλέμαχο. Μόλις τον είχε ξυπνήσει ο Νέστορας. Ήθελε μαζί με τους γιους του να κάνει μια θυσία για να καλοπιάσει τη θεά Αθηνά. Έδωσε εντολή αμέσως να φέρουν μια μοσχίδα και να φωνάξουν τον χρυσοχόο Λαέρκη για να επιχρυσώσει τα κέρατα του σφαχτού. Αμέσως έσπευσαν οι γιοι του βασιλιά. Τοποθέτησαν το ζώο σε μαρμάρινο βωμό. Από πάνω του στεκόταν ο άφοβος Θρασυμήδης κρατώντας έναν κοφτερό μπαλτά και ο Περσέας με το σταμνί το χυμένο αίμα να συλλέξει. Αφού δεήθηκαν, ο Θρασυμήδης χτύπησε το μοσχάρι στο ζιχνί. Το θυσιασμένο ζώο το έψησαν στο ακρογιάλι και μοιράστηκαν το κρέας. Την ίδια ώρα η Πολυκάστη, η όμορφη κόρη του Νέστορα, έλουζε τον Τηλέμαχο στο λουτρό και του έδωσε να φορέσει καθαρό χιτώνα. Και όταν χόρτασαν από το φαγοπότι, ο Νέστορας απευθύνθηκε στους γιους του λέγοντάς τους να συνοδεύσουν τον Τηλέμαχο ως εκεί που επιθυμεί. Ο Τηλέμαχος και ο Πεισίστρατος έφυγαν με την άμαξα, αφού οι κελάρισσες τη γέμισαν με ψωμιά και κρασί. Μια άλλη άμαξα τους συνόδευσε με τους ακολούθους.

Ο ήλιος βούτηξε στη θάλασσα και τη θέση του πήρε το σκοτάδι. Συναντηθήκαμε ξανά με τον Τηλέμαχο στις Φηρές, στο σπίτι του Διοκλή όπου διανυκτερεύσαμε.

Σαν ήρθε η ροδοδάκτυλη νυχθοθρεμμένη Αυγούλα, έξεψαν ξανά τα άτια ο Τηλέμαχος και ο Πεισίστρατος και συνέχισαν το ταξίδι τους. Από πίσω ανέβηκα κι εγώ στην άμαξά μου κοιτάζοντας τον ήλιο που είχε πάρει τη θέση του στο γαλανό ουρανό.

Ρωμανός Πετρίδης

ΡΑΨΩΔΙΑ Δ

Καταρχήν να σας συστηθώ. Είμαι μια μικρή νύμφη της Σπάρτης. Θα σας διηγηθώ μια ιστορία, όταν πέρασε από τη Σπάρτη ο ξακουστός Τηλέμαχος με τον Πεισίστρατο.

Έργο Μαργαρίτας Παπαδοπούλου, Ο Τηλέμαχος στη Σπάρτη

Νύχτωσε και τα δυο παλικάρια έφτασαν στη Σπάρτη. Η Σπάρτη ήταν χωρισμένη σε μικρά χωριά, τα οποία είχαν πολύ κόσμο και το κάθε χωριό απείχε μια σχετικά μεγάλη απόσταση από το άλλο. Και οι δυο, ο Τηλέμαχος και ο Πεισίστρατος, ξεκίνησαν για το παλάτι του Μενέλαου. Τους ακολούθησα λοιπόν σκεπτική. Μα, γιατί να πάνε μέσα στη νύχτα; Νυστάζω κιόλας! Θα μπορούσαν να μείνουν σε κανένα χωριό για το βράδυ. Τόσο πολύ βιάζονται; Ξέχασα όλες αυτές τις σκέψεις και τους ακολούθησα. Περάσαμε από δάση πολλά και σκοτεινά, καθώς και ανάμεσα από ελιές, πηγαίνοντας από χωριό σε χωριό. Δεν έλεγαν να σταματήσουν! Δεν βαρέθηκαν να περπατάνε τόση ώρα;

Μέχρι που μέσα στη σκοτεινιά, πολλά φωτά αντικρίσαμε. Πλησιάζαμε στο παλάτι του Μενέλαου, αυτό ήταν το μόνο σίγουρο! Περπατήσαμε ακόμα για περίπου πέντε λεπτά, μέχρι που επιτέλους φτάσαμε στο φωτεινό παλάτι. Μάλλον θα γιόρταζαν κάτι, διότι υπήρχε πολύς κόσμος όταν μπήκαμε μέσα. Ο Μενέλαος πάντρευε τα δυο παιδιά του, την Ερμιόνη και τον Μεγαπένθη. Μόλις μπήκαν στο παλάτι, ο Τηλέμαχος και ο Πεισίστρατος το θαύμασαν για τη λάμψη και τον πλούτο του. Εγώ ένα ξέρω, ότι είχε πολλές τοιχογραφίες. Όταν ο Μενέλαος αντιλήφθηκε ότι οι δυο ξένοι έφτασαν στο παλάτι του, διέταξε να τους περιποιηθούν και να τους βάλουν να κάτσουν στο τραπέζι. Αφού έφαγαν, ο Τηλέμαχος ψιθύρισε στον Πεισίστρατο ότι το παλάτι έμοιαζε με του Δία.

Ο Μενέλαος που τους άκουσε, είπε ότι του Δία τα πλούτη είναι αθάνατα και μοναδικά. Επίσης ανέφερε ότι τα δικά του πλούτη δεν μπορεί να τα χαρεί σκεπτόμενος την

σφαγή του Αγαμέμνονα, τον θάνατο πολλών παλικαριών στην Τροία και την εξαφάνιση του Οδυσσέα. Ο τελευταίος αυτός λόγος έφερε δάκρυα στον Τηλέμαχο. Ο Μενέλαος τον κατάλαβε και τον αναγνώρισε. Εκείνη την στιγμή εμφανίστηκε η Ελένη, που αναγνώρισε αμέσως τον Τηλέμαχο. Διηγήθηκε τότε ένα κατόρθωμα του Οδυσσέα. Μπήκε ο Οδυσσέας στην Τροία, μεταμφιεσμένος σε ζητιάνο, για να κατασκοπεύσει και σκότωσε πολλούς Τρώες. Ο Μενέλαος αναφέρθηκε και σε ένα άλλο κατόρθωμά του. Διέσωσε την επιχείρηση "Δούρειος Ίππος" που οδήγησε στην άλωση της Τροίας.

Έργο

Μελίνας Παπαδημητρίου

Ακούγοντας όλα αυτά η Ελένη πρότεινε να τους στρώσουν κρεβάτι, για να πάνε να κοιμηθούν και το πρωί ο Τηλέμαχος να ρωτήσει τον Μενέλαο για τον πατέρα του. Και έτσι πήγαν να κοιμηθούν.

Εγώ ακούγοντας όλα αυτά κάθισα σκεπτική στο μέγαρο. Ήθελα με κάποιον τρόπο να βοηθήσω την κατάσταση. Αλλά τι λέω; Μια μικρή θεά, σαν κι έμένα, δεν μπορεί να κάνει τίποτα. Έτσι, απογοητευμένη έπεσα να κοιμηθώ.

Το επόμενο πρωί ο Τηλέμαχος ζήτησε πληροφορίες από τον Μενέλαο για τον πατέρα του. Εκείνος, αρχικά, διηγήθηκε τις οκτάχρονες περιπέτειές του μετά την άλωση της Τροίας, όπως και τον εικοσαήμερο αποκλεισμό του στην Αίγυπτο και τη συνάντησή του με τον θαλάσσιο γέροντα Πρωτέα, που του είπε για τον θάνατο του Αίαντα του Λοκρού και την σφαγή του Αγαμέμνονα από τον Αίγισθο.

Αχ αυτός ο Μενέλαος! Πολλά λέει! Αλλά δεν λέει αυτό που θέλει ο Τηλέμαχος! Όμως δεν είμαι βιαστική! Θα περιμένω να τελειώσει! Τότε ο Μενέλαος πρόσθεσε: <<Επίσης, ο Πρωτέας μου είπε ότι ο Οδυσσέας βρίσκεται στο νησί της Καλυψώς χωρίς τη θέλησή του και ότι τον κρατάει εκεί η Καλυψώ, ενώ εκείνος όλη την ημέρα κλαίει και θέλει επιτέλους να γυρίσει στην Ιθάκη >>.

Ο Τηλέμαχος ευχαρίστησε τον Μενέλαο και εκείνος του πρόσφερε ένα ασημένιο σκαλιστό κροντήρι για δώρο. Κάτι που αργότερα έμαθα ότι είναι ένα μεγάλο ασημένιο σκαλιστό ποτήρι!

Εντωμεταξύ οι μνηστήρες γλεντούσαν στο παλάτι του Οδυσσέα και μόλις έμαθαν για το ταξίδι του Τηλέμαχου, αποφάσισαν να του στήσουν ενέδρα δολοφονική για να τον ξεφορτωθούν. Μα καλά! Τι τους έκανε πια και θέλουν να τον σκοτώσουν; Η Πηνελόπη μόλις έμαθε, από τον κήρυκα Μέδοντα, για το ταξίδι του γιού της, καθώς και για τα σχέδια των μνηστήρων, άρχισε να θρηνεί. Τότε εγώ, αμέσως, πετώντας πάνω από τα κύματα, έφτασα στην Ιθάκη. Μπήκα στο παλάτι και έκατσα δίπλα της. Δεν μπορούσε να σταματήσει το κλάμα. Τότε, άρχισε να προσεύχεται στην Αθηνά και το είδωλο της Ιφθίμης της αποκαλύφθηκε και της είπε ότι ο γιός της δεν θα πάθει τίποτα γιατί έχει την Αθηνά οδηγό.

Παράλληλα οι μνηστήρες ξεκίνησαν για να πραγματοποιήσουν την σχεδιασμένη δολοφονία και έστησαν καρτέρι στο μικρό νησάκι Αστερίδα, που βρισκόταν ανάμεσα στην Σάμη και στην Ιθάκη.

Μελίνα Παπαδημητρίου και Μαργαρίτα Παπαδοπούλου

ΡΑΨΩΔΙΑ Ε

Έργο Παπαχρήστου Χρήστου

Σε αυτή τη ραψωδία θα μάθετε την εξέλιξη του μύθου από την πιο σημαντική θεά στο έπος, που όπως πολύ καλά το καταλάβατε δεν είναι άλλη από τη θεά Αθηνά!

... Ξημέρωσε και το δεύτερο συμβούλιο των θεών άρχισε. Αμέσως τότε πήρα το λόγο:

- Ο Οδυσσέας, πατέρα, δεν πρέπει να βασανίζεται με τόσα πάθη. Αυτός δεν ήταν που ήταν γλυκός μαζί σου σαν πατέρας; Γιατί τόσο θυμός για εκείνον; Εξάλλου αυτός δεν ήταν που σου έκανε θυσίες; Πες σε εμένα την κόρη σου γιατί έχεις θυμώσει τόσο πολύ μαζί του;

Κι ο Δίας μου ανταποκρίθηκε με φρόνηση:

- Μα τί λες Αθηνά! Στο χέρι σου είναι να οδηγήσεις τον Τηλέμαχο εκεί που εσύ θέλεις.

Τότε ο Δίας φώναξε τον Ερμή και του είπε:

Έργο Φραγκάκη Θεοδώρα

- Ερμή, που σκίζεις τους αιθέρες σαν πουλί στα σύννεφα, θέλω να μεταφέρεις αυτό το μήνυμα στην Καλυψώ. Μίλησέ της όπως εσύ ξέρεις και μετάφερε της την εντολή μου, να επιστρέψει ο Οδυσσέας στην Ιθάκη.

Αμέσως τότε ο μαντατοφόρος Ερμής, ο περίφημος για τη ρητορική του τέχνη, ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα του Δία και ξεκίνησε το ταξίδι για την μακρινή Ωγυγία.

Μόλις έφτασε στον προορισμό του, είτε στην Καλυψώ :

- Ο Δίας με έστειλε να σου πω αυτή την σημαντική εντολή. Άσε τον Οδυσσέα να φύγει από το νησί σου που χωρίς τη θέλησή του τον κρατάς εδώ. Γιατί δεν είναι γραφτό του να πεθάνει εδώ μακριά από την πατρίδα του.

Η Καλυψώ με θυμό είπε:

- Πολύ ζηλιάρηδες είναι αλήθεια οι θεοί! Αλλά τι να κάνω! Μπορεί κανείς να αντιταχθεί στην εντολή του Δία; Ας γίνει το θέλημά του! Θα αφήσω τον Οδυσσέα να

επιστρέψει στην Ιθάκη.

Ο Ερμής αναχώρησε από το νησί της νεράιδας και επέστρεψε στον Όλυμπο. Η Καλυψώ προσπάθησε να βρει τον Οδυσσέα. Τελικά, τον βρήκε να κάθεται σε μια μεγάλη πέτρα στο ακρογιάλι και να κλαίει τη μοίρα του, σκεπτόμενος την οικογένειά του. Αυτό συνεχίστηκε για μέρες.

Τότε πήρε τον λόγο η Καλυψώ και είπε στον Οδυσσέα:

-Καλά Οδυσσέα, αφού επιθυμείς τόσο πολύ να γυρίσεις στο σπίτι σου, το αποφάσισα, θα σε αφήσω να φύγεις. Άντε βάλε μπρος να φτιάξεις μια σχεδία και θα σε βοηθήσω κι εγώ. Πάντως αν ήξερες τι σε περιμένει στο ταξίδι αυτό, δεν θα το αποτολμούσες. Θα προτιμούσες να μείνεις κοντά μου και τότε θα σε έκανα αθάνατο και θα ζούσαμε ευτυχισμένοι! Αλλά προτιμάς την θνητή Πηνελόπη! Τι απερισκεψία!

Τότε, πήρε τον λόγο ο θεϊκός Οδυσσέας:

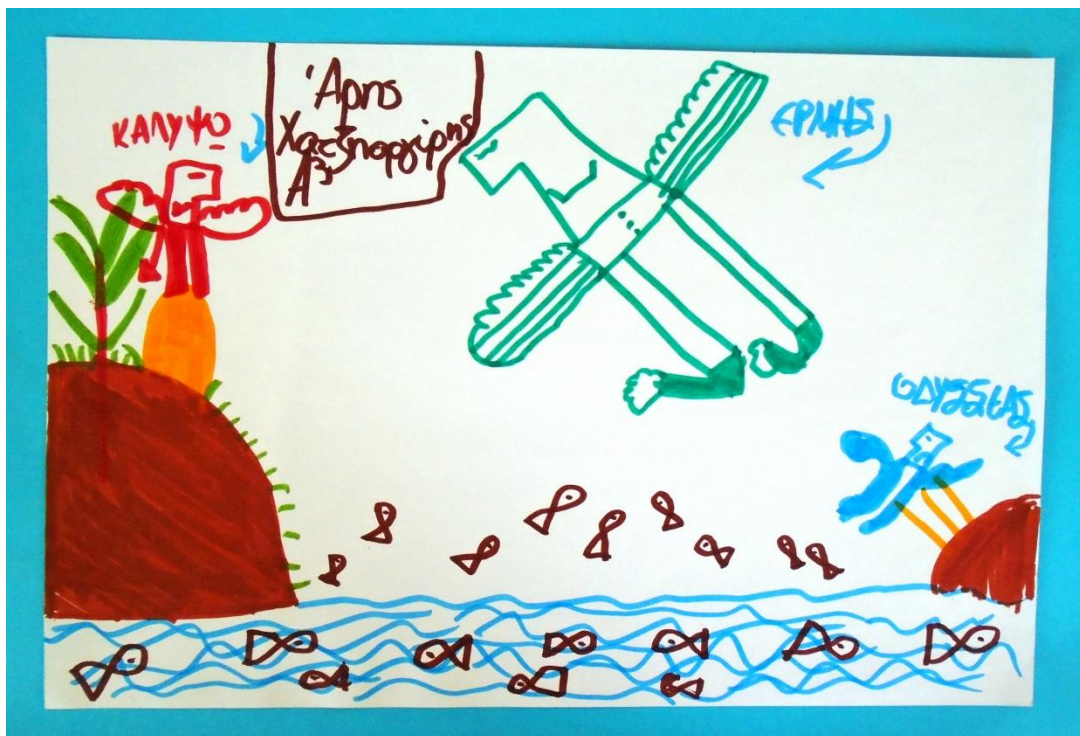
-Ξέρω, πως το να επιστρέψω στην Ιθάκη με σχεδία είναι πολύ επικίνδυνο, αλλά θα το τολμήσω. Δεν έχω άλλη επιλογή, καλή μου Καλυψώ! Οπωσδήποτε εσύ είσαι ανώτερη από τη γυναίκα μου την Πηνελόπη, αφού είσαι θεά κι αυτή θνητή, αλλά εμένα η καρδιά μου βρίσκεται στην Ιθάκη και δεν μπορώ να την λησμονήσω!

Και η Καλυψώ του απάντησε:

- Καλά Οδυσσέα, κατάλαβα! Μην κουράζεσαι άλλο. Έλα τώρα να πλαγιάσουμε και όταν ξημερώσει η καινούρια μέρα κάνουμε ό,τι χρειάζεται.

Πέρασε η νύχτα, και κοιμήθηκαν μαζί αγκαλιασμένοι.

Το πρωί, μόλις ξημέρωσε, ο Οδυσσέας, ξεκίνησε την κατασκευή της σχεδίας. Μαζί του κι η Καλυψώ τον βοηθούσε. Μετά από τέσσερις μέρες σκληρής δουλειάς, η σχεδία ολοκληρώθηκε.

Ο Οδυσσέας, γεμάτος χαρά, αφού αποχαιρέτησε τη νεράιδα, πήρε τις προμήθειες που του έδωσε και άρχισε το ταξίδι του στο πέλαγος με πρώτο αγεράκι. Κάποια στιγμή, όμως, τον παρατήρησε ο Ποσειδώνας από τους Αιθίοπες. Έτσι, χτυπώντας την τρίαινά του, σηκώθηκαν θεόρατα κύματα. Ο Οδυσσέας έχασε τον έλεγχο της σχεδίας και έπεσε στη θάλασσα. Κολύμπησε με δυσκολία ως το νησί των Φαιάκων, και πέρασε τη νύχτα δίπλα σε ένα ποτάμι.

Χατζηαργύρης Αριστείδης

ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ

Θα ήθελα να σας συστηθώ! Είμαι η Ναυσικά, η βασιλοπούλα της χώρας των Φαιάκων, μιας χώρας φιλοξενίας, ειρηνικής και με σπουδαίο πολιτισμό! Θα το καταλάβετε εύκολα από αυτά που θα σας διηγηθώ! Ήθελα να μοιραστώ μαζί σας τις εμπειρίες που έζησα σαν έφηβη και νομίζω ότι θα με καταλάβετε!

Μια μέρα που κοιμόμουν στο κρεβάτι μου, ονειρεύτηκα την κόρη του άρχοντα Δύμαντα να με συμβουλεύει να πάω να πλύνω στο ποτάμι τα προικιά μου, γιατί ήρθε η ώρα του γάμου μου. Όταν ξύπνησα, πήγα να βρω τους γονείς μου για να ζητήσω την άδεια να πάω στο ποτάμι. Ζήτησα απ' τον πατέρα μου να ζέψουν ένα μεγάλο και καλότροχο αμάξι, να πάρω τα λερωμένα ρούχα μου και να πάω στο ρέμα να τα πλύνω. Εκείνος συμφώνησε και πρόσταξε τους παραγιούς να συγυρίσουν το μουλαρόσυρτο καλοφτιαγμένο αμάξι και να ζέψουν τα μουλάρια. Ύστερα φόρτωσα στο αμάξι τ' αστραφτερά μου ρούχα. Η μητέρα μου, μου έφερε ένα καλάθι με φαγητό και ένα γιδίσιο δοχείο με μαύρο κρασί. Μόλις ανέβηκα και κάθισα στο αμάξι, μου έδωσε και ένα χρυσό δοχείο με λάδι για να αλείψουμε, εγώ και η παρακόρες μου, τα σώματα μας αφού λουστούμε.

Μόλις φτάσαμε στον ποταμό με τα κρυσταλλότρεχα νερά του, ξεζέψαμε το αμάξι και αμολήσαμε τα ζώα, για να βοσκήσουν στις όχθες του ποταμού. Εγώ και οι παρακόρες μου πήραμε τα ρούχα απ' το αμάξι και τα βουτήξαμε στο νερό. Όταν τα πλύνουμε καλά και καθάρισαν οι λεκέδες, τα απλώσαμε στην άκρη της αμμουδιάς. Στην συνέχεια, λουστήκαμε και τριφτήκαμε με λάδι. Έπειτα, φάγαμε, βγάλαμε τα μαντίλια μας και αρχίσαμε να παίζουμε τόπι. Εγώ έριξα πρώτη τραγουδώντας με την όμορφη φωνή μου.

Όταν έριξα το τόπι σε μια παρακώρη, αστόχησα και έπεσε στο ποτάμι. Τότε αρχίσαμε όλες να γελάμε. Ξαφνικά διακρίναμε μέσα απ' τα χαμόκλαδα έναν άντρα, ο οποίος ήταν βρώμικος και σχεδόν γυμνός, έκρυβε μόνο τ' αχαμνά του με ένα κλωνάρι. Όλες οι παρακώρες μου άρχισαν να τρέχουν αηδιασμένες από το φρικτό θέαμα του γυμνού άντρα, που φαίνεται πως τον ξυπνήσαμε με τα δυνατά γέλια μας. Μόνο εγώ έμεινα να του μιλήσω. Αυτός ήρθε κοντά μου και μου είπε να τον σπλαχνιστώ, με παρομοίωσε με την θεά Άρτεμη και είπε ότι τα μάτια του θάμπωσαν όταν αντίκρισε την ομορφιά μου. Μου διηγήθηκε για την ταλαιπωρία του στην θάλασσα και μου ζήτησε να του δώσω ρούχα και να του δείξω την πόλη. Εγώ πρόθυμα δέχτηκα και του αποκάλυψα την ταυτότητα μου. Ύστερα φώναξα τις παρακώρες, που οι ανόητες είχαν φύγει τρέχοντας. Τις ρώτησα γιατί έφυγαν και τις καθησύχασα πως δεν είναι εχθρός μας. Τις πρόσταξα να του δώσουν φαγητό και ποτό και να τον λούσουν στο ποτάμι.

Αυτές τον έντυσαν με χιτώνα και χλαμύδα και του έδωσαν ένα χρυσό δοχείο με λαδί για να αλείψει το κορμί του μετά το λούσιμο. Εκείνος ντράπηκε να γυμνωθεί μπροστά σε μένα και τις παρακώρες, γι' αυτό και μας ζήτησε να φύγουμε. Μετά το λούσιμο του και αφού φόρεσε τα ρούχα, τον είδα και σάστισα από την ομορφιά του! Από βρώμικος και σχεδόν γυμνός έγινε πεντακάθαρος και όμορφος!

Από βρώμικος και σχεδόν γυμνός έγινε πεντακάθαρος και όμορφος! Είπα στις παρακώρες μου πως τέτοιον άντρα ήθελα να πάρω. Κατόπιν, όλες οι παρακώρες του έδωσαν φαΐ και πιεστό. Εκείνος άρχισε να τρώει αρπαχτά και αηδιαστικά σαν γουρούνι. Φαίνεται θα ήταν πολύ πεινασμένος.

Μετά εγώ δίπλωσα τα πλυμένα ρούχα, τα έβαλα στο αμάξι και έξεψα τα μουλάρια. Σε λίγη ώρα είπα στον ξένο να τον στείλω στη χώρα. Του είπα εγώ να πηγαίνω με το αμάξι και αυτός με τις παρακώρες να με ακολουθούν από πίσω με τα πόδια ως τα τείχη της πόλης

και ύστερα εγώ να απομακρυνθώ για να μην κινήσω υποψίες και με κατηγορήσουν οι Φαίακες. Συμβούλεψα τον ξένο πώς να μπει στο παλάτι και πώς να προσπέσει ικέτης στην μητέρα μου. Αργότερα, εγώ ξεκίνησα με το αμάξι για την πόλη, αλλά οδηγούσα ελαφρά τα ζώα για να μπορούν να με ακολουθούν οι παρακώρες και ο ξένος. Φτάσαμε στο ιερό Άλσος της Αθηνάς, όταν πια ο ήλιος είχε δύσει.

ΡΑΨΩΔΙΑ η

(Οδυσσέας)

Ξεκίνησα για τη χώρα. Ξαφνικά άρχισε να υπάρχει ομίχλη. Με διευκόλυνε, γιατί δεν θα 'θελα να με ρωτήσει κανένας Φαίακας ποιος είμαι! Όταν έφτασε η ώρα να μπω στη χώρα, είδα μια όμορφη κοπέλα που κρατούσε μία στάμνα. Της ζήτησα να μου δείξει πού είναι το παλάτι του Αλκίνοου. Εκείνη μου είπε να την ακολουθήσω χωρίς να μιλώ στους ντόπιους. Ξεκινήσαμε, αυτή μπροστά κι εγώ από πίσω να την ακολουθώ. Ευτυχώς κανένας Φαίακας δεν με είδε, γιατί επικρατούσε σκοτάδι και ομίχλη. Θαύμαζα τα καράβια, τα λιμάνια, τις αγορές των αρχηγών και τα κάστρα. Όταν φτάσαμε στο παλάτι του βασιλιά, η κοπέλα μου έδωσε πληροφορίες για το βασιλιά Αλκίνοο και τη βασίλισσα Αρήτη. Μετά, η κοπέλα έφυγε.

Κατευθύνθηκα προς το λαμπρό παλάτι. Από το αψηλόσκεπο παλάτι, χυνόταν μία λάμψη. Οι τοίχοι ήταν χάλκινοι και είχαν μια ζώνη από γαλάζιο γυαλί. Οι πόρτες ήταν χρυσές. Το κατώφλι ήταν χάλκινο, το ανώφλι αργυρό και κρικέλι ολόχρυσο. Γύρω γύρω, υπήρχαν αγάλματα από μάλαμα και ασήμι. Γύρω στον τοίχο είχε θρονιά, στρωμένα με ψιλά καλόφαντα σεντόνια, όπου κάθονταν οι πρωτάρχοντες των Φαιάκων και έτρωγαν και έπιναν. Ήταν στημένα αγάλματα χρυσά παιδιών πάνω σε καλοχτισμένες βάσεις. Κρατούσαν στα χέρια τους δαδιά. Στην αυλή υπήρχε ένας μεγάλος κήπος, τεσσάρων στρεμμάτων κι ένας φράχτης γύρω τον έφραζε. Εκεί φύτρωναν μεγάλα δέντρα, αχλαδιές, ροδιές, μηλιές, συκιές κι ελιές. Επίσης υπήρχε ένα αμπέλι. Έτρεχαν δύο βρύσες. Η μία πότιζε τον κήπο και από την άλλη ο κόσμος πήγαινε κι έπαιρνε νερό. Μόλις τα μάτια μου χόρτασαν τις ομορφιές, μπήκα μέσα στο παλάτι, όπου βρίσκονταν οι αρχηγοί και οι άρχοντες των Φαιάκων. Εγώ, πήγα στη βασίλισσα Αρήτη και στο βασιλιά Αλκίνοο, δίπλωσα τα χέρια μου στα γόνατα της βασίλισσας και άρχισα να παρακαλώ να με στείλουν στην πατρίδα του.

Ύστερα κάθισα πάνω στη στάχτη και ο Εχένης, που ήταν ο γεροντότερος από όλους του Φαίακες, είπε στον Αλκίνοο ότι δεν είναι σωστό να κάθομαι στη στάχτη, να με σηκώσει και να με καθίσει σ' αργυρόκαρφο θρονί και να με κεράσουν κρασί. Μόλις τελείωσε το λόγο του, με πήρε ο Αλκίνοος από το χέρι, με σήκωσε από την εστία και με κάθισε σε πανώριο θρονί σηκώνοντας το γιό του Λαοδάμα, που καθότανε δίπλα του. Αμέσως μετά μία παρακώρη με χρυσό, πεντάμορφο λαγήνι, μου έχυσε νερό για να νιφτώ σε μια αργυρή λεκάνη και έστρωσε μπροστά μου σκαλιστό τραπέζι.

Η σεβαστή κελάρισσα μου κουβαλούσε ψωμιά και άλλα προσφάγια κι εγώ έτρωγα και έπινα. Τότε ο Αλκίνοος πρόσταξε τον κράχτη να μας κεράσει κρασί και να μας μοιράσει σ' όλους με τη σειρά. Αφού το έκανε ο κράχτης και στάξαμε κι ήπιαμε κρασί, το λόγο πήρε ο Αλκίνοος. Είπε ότι τώρα που φάγαμε, ο καθένας να πλαγιάσει στο σπίτι του και την αυγή να φωνάξουμε κι άλλους δημογέροντες για να με φιλοξενήσουν στο παλάτι, να σφάξουμε βόδια στους αθάνατους και μετά να φροντίσουμε το ταξίδι μου για την πατρίδα. Όλοι συμφώνησαν να με στείλουν στην πατρίδα. Αφού λοιπόν, ήπιαμε κρασί, ο καθένας πήγε σπίτι του να κοιμηθεί. Εγώ απόμεινα στο παλάτι. Ο Αλκίνοος και η Αρήτη κάθισαν κοντά μου και οι παρακόρες σήκωσαν το τραπέζι. Η Αρήτη αναγνώρισε τα ρούχα που φορούσα καθώς αυτή η ίδια τα ύφανε με τις σκλάβες και με ρώτησε ποιος είμαι, πόθε κόπιασα και ποιος μου έδωσε τα ρούχα μου. Εγώ της απάντησα ότι στο πέλαγος είναι ένα νησί που το λένε Ωγυγία. Εκεί κατοικεί μια θεά, η Καλυψώ. Μήτε άνθρωπος μήτε θεός, κανένας δεν την σμίγει, μόνο εμένα μ' έφερε στο σπίτι της η μοίρα, αφού ο Δίας μου έκαψε με φοβερό αστροπελέκι το καράβι και όλοι οι διαλεχτοί μου σύντροφοι χάθηκαν. Τη δέκατη νύχτα οι θεοί με πήγαν στην Ωγυγία, όπου κατοικούσε η Καλυψώ, η οποία δέχτηκε να με φιλοξενήσει. Με πήρε και μου 'λεγε να με κάνει αθάνατο κι αγέραστο. Έμεινα μαζί της επτά χρόνια. Μόλις έφτασε ο όγδοος χρόνος με άφησε να γυρίσω στην πατρίδα μου. Με μία σχεδία μ' έστειλε ν' αρμενίσω και μου 'δωσε ψωμί, κρασί, ρούχα και απόλυσε γλυκόπνευστο αεράκι. Δέκα επτά μέρες βρισκόμουν στο γιαλό. Τους είπα ότι τη δέκατη όγδοη φάνηκαν τα βουνά του τόπου τους. Όμως, κι άλλες συμφορές με καρτερούσαν και η φουρτούνα κομμάτιασε τη βάρκα μου. Κολυμπώντας έφτασα στο ποτάμι, όπου και πλάγιασα. Πήγα στα χαμόκλαδα και κοιμήθηκα στα φύλλα μέχρι το μεσημέρι. Τότε άκουσα στην αμμουδιά την κόρη της βασίλισσας, μου έδωσε ψωμί, κρασί, με έλουσε στο ποτάμι και μου έδωσε τα ρούχα.

Ο Αλκίνοος μου είπε πως ήταν λάθος της κόρης του να μην με πάρει στο σπίτι. Εγώ την υπερασπίστηκα και του είπα πως εκείνη με παρακίνησε να ακολουθήσω τις σκλάβες , αλλά εγώ δεν δέχτηκα από ντροπή και φόβο.

Εκείνος μου απάντησε πως δεν έχει τέτοια καρδιά να αρπάζεται ασυλλόγιστα. Μου είπε ότι αύριο οι ναύτες θα κωπηλατήσουν να με πάνε στο σπίτι μου, στον τόπο μου. Εγώ χάρηκα πολύ στο άκουσμα των λόγων του. Στη συνέχεια η Αρήτη διέταξε τις σκλάβες να βάλουν κρεβάτι, στρώσουν όμορφα κόκκινα χαλιά, να απλώσουν αντρομίδες κι απάνω να βάλουν φλοκάτες. Σαν μου έστρωσαν το μαλακό κρεβάτι, ήρθαν κοντά μου και μου είπαν πως το κρεβάτι μου είναι έτοιμο και να πάω να πλαγιάσω. Εγώ με χαρά πήγαν να κοιμηθώ, άλλωστε πόσο ποθούσα τον ύπνο! Κοιμήθηκα με ύπνο βαθύ.

Μαρουλίτα Στεφανάκη - Παρασκευή Χρυσού

ΡΑΨΩΔΙΑ Θ

(Αφήγηση: Δημήτρης Σουλμιώτης ως Αλκίνοος)

Μόλις ξημέρωσε. Με τον Δυσσέα κατευθυνόμενα προς την αγορά. Εκεί μας περίμεναν όπως πάντα μεγάλες τιμές. Όμως ξαφνικά άρχισε να μαζεύεται πολύς κόσμος.

- Αλκίνοε ποιοι είναι όλοι αυτοί και τι ζητούν να μάθουν;

- Δυσσέα είναι όλοι οι άρχοντες τον Φαιάκων. Μάλλον θέλουν να μάθουν για εσένα . Τι γυρεύεις εδώ , από πού κατάγεσαι κτλ. Κατάλαβες;

- Είμαι πρόθυμος να απαντήσω σε όλες τις ερωτήσεις. Μα δεν ξέρω ούτε εγώ από πού μας έρχεται. Αλλά θα τον φιλοξενήσουμε και θα του δώσουμε καράβι να γυρίσει πίσω.

Όλοι οι Φαίακες που είχαν μαζευτεί πρόθυμα δέχτηκαν την διαταγή μου και δώσανε καράβι και ναύτες στον Δυσσέα. Για να σας ευχαριστήσω για την πολύτιμη βοήθειά σας, ελάτε στο παλάτι μου, μόλις τελειώσετε και θα ετοιμάσω πλούσιο συμπόσιο. Καλέστε και τον μουσικό μας τον Δημόδοκο.

Το βράδυ μαζί με το πλούσιο φαγητό μας τραγούδησε και ο αιιδός Δημόδοκος για τον Οδυσσέα που μάλωσε με το Αγαμέμνονα. Τότε είδα τον Δυσσέα να σκεπάζει το πρόσωπό του και να κλαίει. Αμέσως σταμάτησα τον Δημόδοκο. Και όλοι μαζί αρχίσαμε τους αγώνες. Μετά από λίγο ο γιος μου, ο Λαοδάμας, προσκάλεσε και τον Δυσσέα στους αγώνες. Αυτός αρνήθηκε στην αρχή, καθώς ήταν μεγάλος σε ηλικία και ήταν βυθισμένος σε σκέψεις. Η ανάρμοστη συμπεριφορά του Ευρύαλου, όμως, που αμφισβήτησε τις ικανότητες του Οδυσσέα στα αθλήματα, θύμωσε τον βασιλιά της Ιθάκης, που τελικά δέχτηκε την πρόκληση να συμμετάσχει στους αγώνες.

Πήρε μέρος λουπόν στο αγώνισμα του δίσκου. Έπιασε τον δίσκο και τον έριξε τόσο μακριά, που κανένας άλλος δεν μπόρεσε να τον συναγωνιστεί. Μετά από λίγο ο Δυσσέας προκάλεσε τους Φαίακες που βρίσκονταν εκεί σε πάλη και σε όποιο άλλο άθλημα αυτοί θέλανε. Βέβαια εξείρεσε τον Λαοδάμα, καθώς, όπως ανέφερε, ήταν φίλος και τους φίλους δεν τους ανταγωνίζεσαι. Επίσης καυχήθηκε για την υπεροχή του στο τόξο και το ακόντιο. Με τα λόγια του ντρόπιασε τον Ευρύαλο και τους υπόλοιπους Φαίακες και τους έφερε σε αμηχανία .

Τότε πήρα εγώ τον λόγο και του είπα: << Όμως εμείς οι Φαίακες ήμαστε άπιαστοι στους χορούς, στα ναυτικά και στο τρέξιμο >> . Με αυτή την αφορμή αρχίσαμε τον χορό . Ο Δυσσέας διασκέδαζε. Ο αιιδός Δημόδοκος τραγούδησε με τη συνοδεία της φόρμιγγας την ξακουστή ιστορία με τον Ήφαιστο και τον Άρη, που του έκλεψε την Αφροδίτη. Μόλις τελείωσε το τραγούδι, διέταξα να σηκωθεί ο Λαοδάμας και ο Άλιος που χόρευαν καλύτερα από όλους. Τελικά ο Δυσσέας παραδέχτηκε πως οι Φαίακες είναι οι καλύτεροι χορευτές. Μετά από αυτό ανήγγειλα στους υπόλοιπους αρχηγούς που βρίσκονταν εκεί πως έπρεπε να δώσουμε δώρα στον φιλοξενούμενό μας. Και όλοι συμφώνησαν.

Την επόμενη μέρα πρώτος ήρθε ο Ευρύαλος, ο οποίος για να διορθώσει το λάθος που έκανε και μίλησε έτσι στον Δυσσέα του δώρισε το σπαθί του . Σιγά σιγά και οι υπόλοιποι άρχοντες έρχονταν και έδιναν τα δώρα τους. Εγώ πρόσταξα την γυναίκα μου να φέρει χιτώνες και χλαμύδα. Επίσης διέταξα να ετοιμάσουν λουτρό στον Δυσσέα, ενώ του δώρισα ένα ασημένιο ποτήρι, για να με θυμάται. Ο Δυσσέας πήρε όλα τα δώρα και μόλις τελείωσαν οι περιποιήσεις, κάθισε και του προσφέρθηκε κρασί.

Μετά είχε μια αποχαιρετιστήρια συνάντηση στο παλάτι με την κόρη μου, τη Ναυσικά, η οποία του είπε:

- Σε μένα χρωστάς τον γυρισμό σου και γι αυτό να με θυμάσαι στην πατρίδα σου.

Ο Δυσσέας τη διαβεβαίωσε ότι θα τη θυμάται πάντα σαν θεά και θα προσεύχεται στο όνομά της. Στο δείπνο, που ακολούθησε, ο Δυσσέας πρόσφερε από το δικό του φαγητό στον αιιδό, καθώς τον εκτιμούσε πολύ. Επίσης του είπε πως αν καταφέρει και τραγουδήσει την καταστροφή της Τροίας με τον Δούριο Ίππο θα διαδώσει σε όλα τα πέρατα της γης ότι είναι ο καλύτερος τραγουδοποιός. Και αυτός άρχισε να αφηγείται σαν να ήταν θεός. Ο Δυσσέας βούρκωσε καθώς άκουγε αυτά τα κατορθώματα και ο μόνος που το κατάλαβε ήμουν εγώ. Γι αυτό και διέταξα τον Δημόδοκο να σταματήσει.

Τότε τον ρώτησα: << Πες μα τώρα ξένε γιατί κλαις ; Επίσης πες μας το όνομά σου και από πού κατάγεσαι . Μήπως έχασες κάποιον συγγενή σου στον πόλεμο; >>

Σουλιμιώτης Δημήτρης

Ραψωδία ι

Κριστιάν Σάφτα

Είχαμε ανοίξει τα πανιά και ταξιδεύαμε ωραία και καλά. Δεν βλέπαμε την ώρα να φτάσουμε στην Ιθάκη, να μας υποδεχτούνε με τιμές και να τους διηγηθούμε τα κατορθώματά μας στην Τροία.

Ξαφνικά ξέσπασε μια καταιγίδα. Πλέαμε στο έλεος του ανέμου μέχρι που με δυσκολία καταφέραμε να κατευθύνουμε το πλοίο μας σε έναν κόλπο. Είχαμε φτάσει στο νησί των Κικόνων. Οι Κίκονες ήταν άγριοι και φοβεροί αλλά το νησί τους ήταν γεμάτο πρόβατα. Εγώ πρότεινα στους συντρόφους μου να κλέψουμε μερικά και να τα φάμε με την ησυχία μας στο καράβι, αλλά αυτοί λαίμαργοι, όπως ήταν, επέμεναν να τα ψήσουμε και να τα φάμε εκεί.

Είχαμε πέσει με τα μούτρα στο φαΐ, όταν είδαμε τους Κίκονες να έρχονται. Τρέξαμε όσο πιο γρήγορα μπορούσαμε προς το καράβι. Έξι σύντροφοι είχαν ήδη σκοτωθεί.

Στη συνέχεια οι άνεμοι μας παρέσυραν στο νησί των Λωτοφάγων. Ξέραμε από την αρχή ότι αυτά τα φρούτα, οι λωτοί, ήταν παγίδα, αλλά μερικοί από τους συντρόφους μου δεν μπόρεσαν να αντισταθούν. Ευτυχώς που τους πρόλαβα και τους οδήγησα πίσω στο καράβι.

Οι άνεμοι και τα κύματα μας οδήγησαν σε ένα ακόμη νησί. Αράξαμε εκεί για κάμποση ώρα και μετά αποφάσισα να πάρω τους συντρόφους μου και να εξερευνήσουμε το νησί. Βρήκαμε μια πελώρια σπηλιά και μπήκαμε μέσα. Ήταν γεμάτη τεράστια τυριά. Χωρίς δεύτερη σκέψη ορμήσαμε πάνω τους. Ξαφνικά είδαμε έναν Κύκλωπα να μπαίνει και να τοποθετεί έναν τεράστιο βράχο στην είσοδο. Μας λύθησαν τα πόδια από την τρομάρα. Τέτοιο θηρίο δεν είχαμε ξαναδεί!

Μετά άναψε τη φωτιά και μας είδε. Μας ρώτησε ποιο είμαστε. Οι σύντροφοί μου τα είχαν εντελώς χαμένα. Σκέφτηκα: «Έπρεπε να πάρω την υπόθεση στα χέρια μου». Απάντησα στον Κύκλωπα ότι με λένε Κανένα.

Κάθε βράδυ και κάθε πρωί έτρωγε και από δύο συντρόφους. Μία μέρα του πρότεινα να πει κρασί. Του άρεσε και ζήτησε κι άλλο. Όμως δεν ήταν συνηθισμένος στο κρασί και έτσι μέθυσε και κοιμήθηκε. Εγώ με τους συντρόφους μου πήραμε γρήγορα έναν πάσαλο, τον πελεκήσαμε, τον ανάψαμε και με αυτόν τυφλώσαμε τον Κύκλωπα. Αυτός άρχισε να γρυλίζει από τον πόνο. Τον άκουσαν και οι άλλοι Κύκλωπες και τον ρωτήσανε τι του είχε συμβεί. Αυτός τους αποκρίθηκε ότι τον τύφλωσε ο Κανέννας. Οι άλλοι Κύκλωπες απορήσανε και επέστρεψαν στις σπηλιές τους.

Το πρωί όταν ο Πολύφημος πήγε να βγάλει τα πρόβατα εμείς κρυφτήκαμε κάτω από αυτά και του ξεφύγαμε. Όταν είμαστε στο καράβι, του είπα πως τον τύφλωσε ο Οδυσσέας, ο γιος του Λαέρτη, αλλά μετά από λίγο κατάλαβα το λάθος μου, καθώς αυτός είπε στον πατέρα του, τον Ποσειδώνα, να μας τιμωρήσει. Ήξερα πια πως δεν θα επέστρεφα σύντομα στην Ιθάκη.

ΡΑΨΩΔΙΑ Κ

Μετά από μέρες ταξίδι, φτάσαμε στην Αιολία, το νησί του παντοδύναμου Αιόλου. Αυτός είχε δώδεκα παιδιά, έξι αγόρια και έξι κορίτσια που τα έκανε έξι ζευγάρια και τα κράτησε για πάντα μαζί του. Ένα μήνα μας φιλοξένησε και ρώταγε συνέχεια τον Οδυσσέα αλλά και εμάς τους συντρόφους του για τις περιπέτειές μας.

Φεύγοντας από το νησί του, έδωσε στον Οδυσσέα ένα ασκί. Η μαύρη μας η τύχη και η παρακίνηση κάποιων στενόμυαλων συντρόφων, μάς έκαναν να ανοίξουμε το ασκί νομίζοντας ότι έχει ασήμι και χρυσό. Δυστυχώς αυτή η πράξη μας την ώρα που ο καπετάνιος κοιμόταν, μάς ξαναέστειλε στο νησί του Αιόλου, ο οποίος μας κατσάδιασε και μας ξαπόστειλε, γιατί πίστευε πως μας κατατρέχουν οι Θεοί.

Αφού ταξιδεύαμε έξι ολόκληρα μερόνυχτα φτάσαμε την έβδομη μέρα στην χώρα των Λαιστρυγόνων, των βάνδαλων ανθρωποφάγων, που έβαλαν στον νου τους τον χαμό μας. Αυτοί άρχισαν να πετάνε πέτρες στα καράβια. Μόνο εμείς γλυτώσαμε, το πλοίο του Οδυσσέα. Τυχεροί ήμασταν, όμως ακόμα κλαίμε τους άλλους συντρόφους.

Τρομαγμένοι, όσο κάναμε κουπί για να ξεφύγουμε, είδαμε στεριά. Ήταν το νησί της Κίρκης. Αράξαμε το πλοίο στο ακρογιάλι. Ο Οδυσσέας σκότωσε ένα ελάφι και το φάγαμε. Στρώσαμε αρχοντικό τραπέζι και αργότερα κοιμηθήκαμε δίπλα στη θάλασσα. Την άλλη μέρα το πρωί χωριστήκαμε σε δύο ομάδες, μια με αρχηγό τον Οδυσσέα και μια με τον Ευρύλοχο.

Εγώ ήμουν στην δεύτερη, η οποία πήγε στο παλάτι. Αφού χτυπήσαμε, μας άνοιξε η Κίρκη, μας τάισε και μας φίλεψε μα μόνο ο Ευρύλοχος δεν μπήκε και κρύφτηκε, γιατί μυρίστηκε παγίδα. Μα τι ανόητοι που ήμασταν όλοι οι υπόλοιποι! Χωρίς να την υποψιαστούμε, έριξε μαγικό βοτάνι η μάγισσα στο φαγητό και μάς μετέτρεψε όλους σε γουρούνια.

Όταν οι σύντροφοι στο πλοίο έμαθαν την κακιά μας μοίρα από τον Ευρύλοχο, τότε ο Οδυσσέας ξεκίνησε, για να μας σώσει. Στον δρόμο τον περίμενε ο Ερμής, ο οποίος τον συμβούλεψε και του έδωσε μαγικό αντιβότανο, για να ξεφύγει από τα δολερά της τεχνάσματα.

Μόλις άνοιξε την πόρτα, τον έβαλε σε θρόνο να κάτσει και έφτιαχνε τον μαγικό χυλό. Ωχ! Πόσο θα ήθελα να τον προειδοποιήσω, μόνο που δεν ήξερα τότε πως τον συμβούλεψε ο Ερμής.

Σαν έφαγε λοιπόν ο Οδυσσέας τον χυλό, της επιτέθηκε σαν να ήθελε να την σφάξει. Όλοι οι αιχμάλωτοι σύντροφοι ήταν πανευτυχείς που δεν πιάστηκε κορόιδο ο καπετάνιος.

Η μάγισσα όμως τον τύλιξε και τον παρέσυρε στο κρεβάτι. Αυτός τότε της ζήτησε σαν χάρη να δώσει τον πιο βαρύ όρκο πως δεν σκέφτεται το κακό του. Όταν έφτασε η ώρα για δείπνο, ο Οδυσσέας δεν μπορούσε να φάει, γιατί βάραινε την καρδιά του η κακή μοίρα των συντρόφων του. Δεν άντεξε η καρδιά της Κίρκης και τελικά μας ελευθέρωσε και μας έδωσε την αρχική μας μορφή.

Τέλος καλό, όλα καλά... τουλάχιστον έτσι νομίζαμε. Περάσαμε ένα χρόνο ολόκληρο στο νησί της Κίρκης, μα ήταν καιρός να επιστρέψουμε στην πατρίδα. Όμως η μοίρα ήθελε να παιδευτούμε κι άλλο! Έπρεπε κατά τα λεγόμενα της Κίρκης να ταξιδέψουμε στον Κάτω Κόσμο.

Φεύγοντας, έδεσε στο κατάρτι του πλοίου ένα κριάρι και μια μαύρη προβατίνα. Ποιος ξέρει γιατί μας τα δίνει; Για φαγητό ή για κάτι άλλο;...

Θεοδώρα Φραγκάκη

Περίληψη της Ραψωδίας λ

Καθ' υπόδειξιν της Κίρκης ο Οδυσσεύς πηγαίνει στη χώρα των Κιμμερίων, όπου βασιλεύει το σκοτάδι. Ακολουθώντας τις οδηγίες της θεάς, καλεί τις ψυχές των νεκρών. Ο μάντης Τειρεσίας του αποκαλύπτει ότι ο Ποσειδώνας είναι οργισμένος μαζί του γιατί τύφλωσε τον γιο του Πολύφημο αλλά προλέγει ότι θα σωθεί τελικά, θα τιμωρήσει τους μνηστήρες και θα έχει ήσυχο τέλος σε βαθιά γεράματα. Επίσης προφητεύει και κάποιες άλλες περιπέτειες του Οδυσσέα, μετά την μνηστηροφονία. Οι σύντροφοι που του απέμειναν θα σωθούν κι αυτοί, αν δεν πειράξουν τις αγελάδες του Ήλιου που θα βρουν στο δρόμο τους. Ύστερα εμφανίζεται η ψυχή της μητέρας του, που δεν ήξερε ότι πέθανε, η Αλκμήνη, η Ιοκάστη, η Φαίδρα και η Αριάδνη. Έρχονται μετά οι ψυχές των ανδρών. Ο Αγαμέμνων διεκτραγωδεί το οικτρό του τέλος κι ο Αχιλλεύς του λέει ότι θα προτιμούσε να είναι δούλος του πιο φτωχού ανθρώπου, αλλά ζωντανός, παρά βασιλιάς στον Άδη. Εμφανίζονται επίσης οι ψυχές του Μίνωα, του Τάνταλου, του Σίσυφου, του Ηρακλή και άλλων.

Φρίξος Σαφός, Παπαχρήστος Χρήστος

Ξαγοράρη Γεωργία – Σταματιάδη Σοφία

Ραψωδία μ

Κάποια στιγμή, όπως πλέαμε, είδαμε ένα νησί, το νησί της Αιαίας. Αραξαμε το καράβι μας στην άμμο και κοιμηθήκαμε μέχρι να ξημερώσει. Όταν με το καλό ξυπνήσαμε, έστειλα μερικούς συντρόφους στο παλάτι της Κίρκης να φέρουν το κουφάρι του Ελπήνορα, το οποίο κάψαμε. Τότε ήρθε η Κίρκη με τις παρακόρες της και μας έφεραν όλα τα καλούδια για ένα αξιοπρεπέστατο συμπόσιο. Μας πλησίασε τότε η Κίρκη και μας ανέφερε την κακοτυχία μας που πήγαμε ζωντανοί στον Άδη και την καλοτυχία μας να επιστρέψουμε ζωντανοί. Έπειτα μας προσκάλεσε στο φαγοπότι, λέγοντάς μας ότι θα μας βοηθήσει για τον δρόμο της επιστροφής.

Τρώγαμε και τρώγαμε μέχρι τη δύση του ηλίου, με αποτέλεσμα να μην μπορούμε να πάρουμε τα πόδια μας και να είμαστε έτοιμοι να εναποθέσουμε τα κομμάτια του κρέατος που φάγαμε, στο μπλάβο πέλαγος. Τελικά, ως γνωστοί υπναράδες, ξανακοιμηθήκαμε δίπλα στα χοντρά σκοινιά του караβιού. Όμως η άσπλαχνη η Κίρκη δεν με άφησε να ξεραθώ στον ύπνο. Ήθελε ντε και καλά να μου μιλήσει για τις περιπέτειες που θα ακολουθούσαν.

Άρχισε λοιπόν να λέει: "Πρώτα θα συναντήσετε τις Σειρήνες. Αυτές λοιπόν τραγουδάνε και παίρνουν τα μυαλά όσων τις ακούνε. Βρίσκονται σε ένα νησί με ένα σωρό από κόκαλα γύρω τους ανθρώπων που σαπίζουν, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να αντισταθούν στο τραγούδι τους. Αν θέλεις να ακούσεις το τραγούδι τους, χωρίς να έχεις το ίδιο τέλος με αυτούς, να βουλώσεις τα αυτιά των συντρόφων σου και να τους πεις να σε δέσουν γερά στο κατάρτι, ώστε να μην μπορείς να φύγεις. "Μετά τις Σειρήνες, θα επιλέξεις εσύ τον δρόμο σου. Θα περάσεις είτε από τις Συμπληγάδες Πέτρες είτε από τη Σκύλα και τη Χάρυβδη.

Από εκεί πέρασε ο φίλος μου ο Ιάσωνας με το ξακουστό πλοίο του, την Αργώ και σταμάτησαν να κινούνται και έτσι σταμάτησαν να συνθλίβουν καράβια. Στον άλλο δρόμο, όμως, βρίσκεται η Σκύλα και η Χάρυβδη. Η Σκύλλα βρίσκεται στη σπηλιά. Είναι ένα τέρας με δώδεκα πόδια και έξι λαიმούς (άρα έξι κεφάλια) και τρώει ό,τι και όποιον βρει. Η Χάρυβδη βρίσκεται στην απέναντι μεριά της σπηλιάς και ρουφάει και ξερνάει το νερό και ό,τι βρίσκεται σε αυτό. Να προσέχετε, είναι αθάνατα πλάσματα και ακατανίκητα.

“Μετά θα φτάσεις στο νησί Θρινακία, όπου βόσκουν τα ζώα του Ήλιου. Είναι πολλά τα ζώα, τα οποία προσέχουνε οι δυο κόρες του Ήλιου, η Φωτεινή και η Λαμπετώ. Άμα δεν τα πειράξεις, θα γυρίσεις σώος στην πατρίδα σου. Αν όμως τα αγγίξεις, κάτι κακό θα σου συμβεί”.

Μόλις τελείωσε τον λόγο της, ξημέρωσε. Εγώ νύσταζα πάρα πολύ, γιατί η Κίρκη δεν με άφησε να κλείσω μάτι, η κακούργα. Τότε αμέσως ξύπνησα τους συντρόφους μου. Κι εκείνοι ευθύς ανέβηκαν και κάθισαν στα κουπιά τους και κινήσαμε για το άκαρπο πέλαγος. Είχε ευνοϊκό αεράκι, γλυκό και το ταξίδι μας ήταν γαλήνιο. Τότε τους είπα ό,τι μου είπε η Κίρκη, για να ξέρουν τι πρόκειται να συμβεί, αλλά μόνο για τη Σκύλλα και τη Χάρυβδη δεν ξεστόμισα τίποτα, για να μην τρομάξουν και «τα κάνουν πάνω τους», με το συμπάθιο.

Φτάσαμε λοιπόν κοντά στις Σειρήνες και πήρα πρωτοβουλία. Άρχισα να βουλώνω τα αυτιά των συντρόφων μου με κερί και μετά αυτοί με έδεσαν σφιχτά στο κατάρτι. Μόλις άκουσα το τραγούδι τους, άρχισα να φωνάζω μανιασμένα στους συντρόφους μου να με αφήσουν να πάω σε αυτές, αλλά εκείνοι με έδεσαν ακόμη πιο σφιχτά. Μόλις φύγαμε, με έλυσαν και ξεβούλωσαν τα αυτιά τους. Πόναγε πολύ ο λαϊμός μου από τα ουρλιαχτά, αλλά είχα ξεχάσει τις παστίλιες μου από θυμάρι στην Ιθάκη. Ευτυχώς ο φίλος μου ο Αϊαντας ο Λοκρός μου έδωσε από τις δικές του, με φρέσκο άρωμα μέντας και φασκόμηλου από το χωριό του. Αφού ηρέμησε ο λαϊμός μου, συνεχίσαμε το ταξίδι μέχρι τη Σκύλλα και τη Χάρυβδη. Θα μπορούσα να είχα περάσει από τις Συμπληγάδες Πέτρες, αλλά εγώ ως γνωστός ξεροκέφαλος επέλεξα τον δύσκολο και επικίνδυνο δρόμο.

Φτάσαμε λοιπόν στον βράχο. Πήγα στην πλώρη, για να δω την Σκύλλα, αλλά δεν μπόρεσα να τη δω, γιατί τα μάτια μου πόναγαν, αφού τόση ώρα τα είχα ανοιχτά και θωρούσα την πέτρα τη γεράνια. Πρώτη όμως είδα την Χάρυβδη. Ρουφούσε και ξερνούσε το νερό, ώσπου φάνηκε ο πάτος της θάλασσας. Τότε όμως η μοχθηρή Σκύλλα άρπαξε έξι από τους συντρόφους μου και εκείνοι φώναζαν απελπισμένοι για βοήθεια. Όμως από τη Χάρυβδη

ξεφύγαμε χωρίς κανένα πρόβλημα και φτάσαμε στο νησί του Ήλιου.

Ακόμη και πριν φτάσουμε στο νησί, ακούγονταν τα βελάσματα των προβάτων και τα μουγκρίσματα των βοδιών. Τότε τους είπα: «Ακούστε τώρα να σας πω, πολύπαθοι σύντροφοι, είμαστε κοντά στο νησί του Ήλιου, αλλά όπως μου είπε η Κίρκη, πρέπει να το αποφύγουμε, γιατί θα μας συμβούν πολλές συμφορές». Έτσι είπα κι όλων η καρδιά σα να 'σπαγε στα στήθια, κι αμέσως ο Ευρύλοχος μου μίλησε με θυμό: «Οδυσσέα, είμαστε πτώματα από την κούραση. Πρέπει να βρούμε ένα μέρος, για να ξεποστάσουμε και αυτό είναι το πιο κοντινό». Τότε εγώ του αποκρίθηκα: «Θα πάμε στο νησί, μόνο αν μου ορκιστείτε ότι δεν θα αγγίξετε τα ζώα του θεού Ήλιου». Εκείνοι μου ορκίστηκαν και πήγαμε στο νησί να ξεκουραστούμε.

Όμως δεν κράτησαν τον λόγο τους και έκαναν ένα μεγάλο φαγοπότι με τα ζώα του θεού. Μετά, αφού κοιμήθηκαν, ξύπνησαν με την Αυγούλα και τότε συγκάλεσα συμβούλιο και τους είπα ότι έχουμε μπόλικο φαγητό και ποτό στο καράβι μας και δεν χρειάζεται να παίρνουμε από του Ήλιου. Όμως κρυφά ο Ευρύλοχος τους παρακίνησε να σφάξουν ένα γελάδι για να το προσφέρουν στους θεούς και όταν επιστρέψουμε στην πατρίδα να του χτίσουν ναό και να κάνουν τάματα. Έσφαξαν λοιπόν τα βόδια και τα ψήσανε. Όταν εγώ ξύπνησα, μύρισα τον καπνό της φωτιάς από τα βόδια που έψηναν. Αμέσως έτρεξε η Λαμπετώ και μίλησε στον Ήλιο για τα καμώματα των συντρόφων μου. Ο Ήλιος τα είπε στον Δία και αυτός αποφάσισε να μας τιμωρήσει, σπάζοντας το καράβι μας στη μέση του πελάγους.

Τότε φύγαμε από το νησί και στη μέση της διαδρομής, ο Δίας με μια αστραπή κατέστρεψε το καράβι μας. Μόνο εγώ έζησα και εννέα μέρες περιπλανιόμουν στη θάλασσα. Τη δέκατη, στο νησί της Ογυγίας ξεβράστηκα και με βρήκε η Καλυψώ και με μάζεψε.

Ραψωδία ν

(Αφήγηση: Οδυσσέας)

Είναι βράδυ και μετά από ένα ωραίο γεύμα είμαι ξαπλωμένος στο κρεβάτι μου χαλαρά και αφήνω το νου μου να με ταξιδέψει κάμποσους αιώνες πίσω, στα χρόνια του Ομήρου και στην ανεξάντλητη γοητεία της αφήγησης του ποιητή.

Ξαφνικά νιώθω ότι βρίσκομαι με κάποιους φίλους μου στα βάθη του Ωκεανού. Με φωνάζουν Οδυσσέα. Είμαστε σε ένα χώρο που μας είχε υποδείξει η μάγισσα Κίρκη και κάνουμε χοές και δεήσεις για τους νεκρούς. Οι νεκροί ανεβαίνουν για να πιούν αίμα. Βλέπω στην αρχή τον Ελπήνορα και καταλαβαίνω ότι βρίσκομαι στον Κάτω κόσμο, στον Άδη. Ήταν ο φίλος μου που σκοτώθηκε πριν λίγο στο παλάτι της Κίρκης και μου ζητά να τον θάψω. Στη συνέχεια βλέπω την μητέρα μου, την Αντίκλεια και μια σειρά από αρχόντισσες που είχαν πεθάνει. Ρωτώ τη μητέρα μου αν μπορεί να μου δώσει πληροφορίες για τη γυναίκα μου, την Πηνελόπη και το γιο μου, τον Τηλέμαχο και τον πατέρα μου. Η σκηνή της συνάντησής μου με τη μητέρα μου είναι συγκλονιστική.

-Γιατί ήλθες γιέ μου ζωντανός στον Άδη; μου λέει.

Ξαφνικά εμφανίζεται ο μάντης Τειρεσίας και μου εξηγεί τους λόγους που περνάω τόσες ταλαιπωρίες για να φτάσω στην Ιθάκη μετά από τον πόλεμο στην Τροία. Μου λέει πως η

γυναίκα μου παραμένει πιστή και με περιμένει στη χώρα και ο γιος μου, μου έχει μεγάλη εκτίμηση, ενώ ο πατέρας μου σέρνεται και δεν κατεβαίνει στη χώρα.

Τότε εμφανίζεται μπροστά μου η ψυχή της μάνας μου, που είχε πεθάνει από τον δικό μου καημό που έλειπα δέκα χρόνια! Εγώ συγκινήθηκα και έτρεξα αυθόρμητα να την αγκαλιάσω. Δοκίμασα τρεις φορές, αλλά ήταν αδύνατον, αφού δεν έχουν νεύρα, κόκκαλα και σάρκες οι νεκροί. Η απογοήτευσή μου δεν περιγράφεται! Δάκρυα άρχισαν να κυλούν από τα μάτια μου. Αφού μας έδωσαν τις πληροφορίες εξαφανίστηκαν.

Τότε κι εγώ επανήλθα στην πραγματικότητα και θυμήθηκα πώς άρχισα αυτή τη νοερή περιπλάνηση στην Οδύσσεια. Με απασχολούσε η εργασία που μας είχε βάλει η φιλόλογός μας πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων. Πολύ πρωτότυπο, αλήθεια, το περιεχόμενο αυτής της ραψωδίας, που μας έτυχε να μελετήσουμε! Η κάθοδος του Οδυσσέα στον Άδη! Ανατριχιαστικό, θλιβερό αλλά και πολύ ενδιαφέρον θέμα! Μάθαμε για τις αντιλήψεις των ανθρώπων της εποχής εκείνης για την μετά θάνατο ζωή των θνητών και μας συγκίνησε ιδιαίτερα η σκηνή της συνάντησης του Οδυσσέα με την ψυχή της μητέρας του.

Ραψωδία ξ, ο

Στις προηγούμενες ραψωδιές η Θεά Αθηνά μίλησε με τον Οδυσσέα για τον πιο έμπιστο δούλο του, τον Εύμαιο και τον παρότρυνε να τον συναντήσει. Για να μην τον αναγνωρίσει όμως ο Εύμαιος, η Θεά τον μεταμόρφωσε σε γέρο και του φόρεσε κουρέλια και μια ταλαιπωρημένη χλαμύδα. Ταυτόχρονα η Αθηνά Παλλάδα κατευθύνθηκε προς τον γιο του ήρωα Τηλέμαχο για να τον πείσει να επιστρέψει στην Ίθάκη για να ανταμώσει τον πατέρα του.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ξ

Αφήγηση: Οδυσσέας

Αρχίζω και ακολουθώ το μονοπάτι που οδηγεί στο σπίτι του έμπιστου χοιροβοσκού μου. Ο δρόμος είναι τραχύς και δύσκολος να τον διαβεί κανείς. Έπειτα από αρκετή ώρα και ταλαιπωρία φτάνω έξω από το σπίτι του δούλου μου. Δίπλα σε αυτό υπάρχουν χοίροι και τα μαντρόσκυλα που τους φυλάνε. Με το που αντιλαμβάνονται την παρουσία μου οι σκύλοι τρέχουν να μου επιτεθούνε αλλά ο Εύμαιος τα διώχνει και με προσκαλεί σπίτι του, λέγοντάς μου:

-Πέρασε ξένη να σε φιλοξενήσω και αφού φας και πιείς πες μου από πού έρχεσαι και ποια είναι η ιστορία σου. Βλέπεις εγώ θρηνώ τον χαμό του αφεντικού μου και τους δικούς του χοίρους σε άλλους αναγκάζομαι να δίνω, ενώ εκείνος γυρίζει σε άλλους τόπους μακρινούς, αν ζει ακόμα. Πάραυτα, δεν έχω χάσει την πίστη μου. Πιστεύω ότι μια μέρα θα γυρίσει στην πατρίδα του με την εύνοια των θεών. Είναι κρίμα που δεν βρίσκεται εδώ για να δει το ήδη μεγάλο κτηνοτροφικό του βιος να αυξάνεται και να με ανταμείψει, παρά το γεγονός ότι οι μνηστήρες κατατρώνε την περιουσία του και πολιορκούν τη γυναίκα του, η οποία όμως παραμένει αιώνια πιστή στον χαμένο σύζυγό της.

Με αυτά τα λόγια συνειδητοποιώ ότι ο Εύμαιος μου είναι ακόμα πιστός και αφοσιωμένος έπειτα από όλα αυτά τα χρόνια και ότι είναι αγανακτισμένος με την αλαζονική συμπεριφορά των μνηστήρων. Ακόμα με διαβεβαιώνει ότι η γυναίκα μου έχει παραμείνει πιστή στον γάμο μας και δεν έχει σταματήσει να με αναζητάει ρωτώντας περαστικούς και ξένους για εμένα.

Εντωμεταξύ ο χοιροβοσκός διαλέγει δύο χοίρους και τους ετοιμάζει για να τους φάμε. Τρώει με όρεξη, χωρίς να μιλάει πολύ. Σαν τελειώνει μου προσφέρει ένα καυκί γεμάτο κρασί από το οποίο πίνει και ο ίδιος και φυσικά δέχομαι με χαρά. Έπειτα μου λέει:

-Κανείς πια περαστικός που φέρνει νέα για τον Οδυσσέα δεν γνωρίζει την αλήθεια. Μόνο ψέματα λένε οι περαστικοί, για να εξασφαλίσουν τη φιλοξενία της Πηνελόπης η οποία τους καλοδέχεται. Μα ποιος ξέρει που θα βρίσκεται το αφεντικό μου τώρα... πιο πολύ από όλους εμένα έχει πικράνει, γιατί τότε μου δεν θα ξαναδώ τέτοιο γλυκό αφέντη που να με αγαπάει και να νιώθει τον πόνο μου.

Έπειτα του απαντάω:

-Ω φίλε μου, μπορώ να σου ορκιστώ πως πάνω σε αυτόν το χρόνο θα επιστρέψει ο Οδυσσέας. Κι αν γίνει όντως έτσι, τότε συγχαρητήρια δώσε μου και χιτώνα και χλαμύδα. Μα πριν επιστρέψει δεν παίρνω τίποτε.

-Ξένας αφήσουμε τώρα τον Οδυσσέα και ας μιλήσουμε για εσένα. Από πού έρχεσαι, ποια είναι η πατρίδα σου και με ποιο καράβι έφτασες εδώ;

Έτσι λοιπόν, ο Οδυσσέας αρχίζει να διηγείται μία πλαστή ιστορία στην οποία περιέχονται πολλά αληθινά στοιχεία, όπως είναι η καταγωγή του.

Στο μεταξύ, βράδυ πια, οι βοσκοί υπηρέτες του Εύμαιου ετοιμάζουν το δείπνο με ιδιαίτερη φροντίδα για εμένα. Έπειτα από το πλούσιο δείπνο θέλοντας να δοκιμάσω τον χοιροβοσκό και τους συντρόφους του, αν θα βγάλει κάποιος την κάπα του να μου τη δώσει, λέγοντας μια ιστορία από την Τροία. Πως έδωσα την δικιά μου στους συντρόφους και πως ύστερα ξεπάγιασα από το κρύο. Με αυτήν λοιπόν την ιστοριούλα έκανα έναν από τους συντρόφους του Εύμαιου να μου

παραχωρήσει την ζεστή κάπα του πριν φύγει για τα καράβια για να μπορέσω να περάσω το βράδυ. Ύστερα ο μεγαλόψυχος Εύμαιος μου έστρωσε να κοιμηθώ δίπλα ακριβώς από το τζάκι. Εκείνος όμως δεν θα κοιμόταν μαζί μας, γιατί θα πήγαινε να πλαγιάσει δίπλα στα ασπρόδοντα γουρούνια για να τα φυλάει από τους λύκους και τους κλέφτες. Αυτό με χαροποίησε ιδιαίτερα, διότι μετά από τόσα χρόνια εκείνος ακόμα φρόντιζε την περιουσία μου κι εμένα στα ξένα τόσο καιρό.

ΡΑΨΩΔΙΑ Ο

Αφήγηση: Τηλέμαχος, Οδυσσέας

Η θεά Παλλάδα πήγε στην πλούσια Λακεδαίμονα για να θυμίσει στον γιό του μεγαλόψυχου Οδυσσέα πως πρέπει να γυρίσει στην πατρίδα του, την Ιθάκη. Φτάνει, λοιπόν, και τον βρίσκει να ξαγρυπνά σκεπτόμενος τον πατέρα του.

Καθώς σκέφτομαι τον πατέρα μου, νιώθω κάποιον πίσω μου. Γυρίζω και αντικρίζω την θεά Αθηνά. Ο Πεισίστρατος κοιμάται και δεν έχει αντιληφθεί την παρουσία της. Με πλησιάζει και μου λέει:

-Τηλέμαχε, δεν πρέπει πια στα ξένα να γυρνάς αφήνοντας τα κτήματά σου και τους άπορους κατοίκους του βασιλείου σου στα χέρια των ξεδιάντροπων μνηστήρων, που το μόνο που σκέφτονται είναι πώς να κερδίσουν τη μητέρα σου και μαζί τα πλούτη του παλατιού, ενώ ταυτόχρονα κατατρώνε το βίος του πατέρα σου. Μόνο ζήτα από τον Μενέλαο να σε στείλει στην Ιθάκη να συναντήσεις την ακριβή σου μάνα. Ακόμα να θυμάσαι πως οι μνηστήρες σου έχουν στήσει καρτέρι και πρέπει να προσέχεις. Πρώτα να πας στο σπίτι του πιο πιστού σου δούλου, του Εύμαιου. Έπειτα να τον στείλεις να ανακοινώσει στην Πηνελόπη την άφιξή σου.

Με αυτά τα λόγια, η μεγαλοπρεπής και εκθαμβωτική θεά έφυγε στα ουράνια αφήνοντάς με μόνο με τον κοιμισμένο Πεισίστρατο. Χωρίς να χάνω χρόνο, σκουντάω τον γιο του Νέστορα για να ξυπνήσει και ύστερα του ζητάω να ζέψει τα άλογα στην άμαξα έτσι ώστε να μπορέσουμε να φύγουμε. Εκείνος όμως, όπως πάντα, με λογική μου αποκρίθηκε:

-Τηλέμαχε, δεν γίνεται να φύγουμε μέσα στη μαύρη νύχτα. Σε λίγο ξημερώνει. Ας περιμένουμε το Μενέλαο να μας αποχαιρετήσει πρόσχαρα και να μας δώσει τα δώρα του.

Λίγο αφότου συμφωνώ χαράζει και ο βροντόφωνος Μενέλαος, η πανέμορφη Ελένη και ο Μεγαπένθης, πράγματι, έρχονται, μας δίνουν πλουσιοπάροχα δώρα και μας προσκαλούν σε ένα τραπέζι προς τιμή μας για να μας αποχαιρετήσουν. Έπειτα παίρνουμε το δρόμο της επιστροφής για την πατρίδα.

Έργο της Αθ. Σουσάνη, Ο Τηλέμαχος με τον Πεισίστρατο κοιμούνται στο παλάτι του Μενέλαου στη Σπάρτη

Κατά το απόγευμα, έπειτα από μία κουραστική διαδρομή με το άρμα φτάνουμε στις Φηρές, όπου μας καλοδέχονται και μας φιλοξενούν. Την επόμενη μέρα, ξεκινάμε για το λιμάνι της Πύλου. Όταν πλέον βρισκόμαστε εκεί, λέω στον Πεισίστρατο:

-Καλέ μου φίλε Πεισίστρατε. Είμαστε φίλοι πατροπαράδοτοι, λεγόμαστε από χρόνια και είμαστε συνομήλικοι. Θαρρώ πως το ταξίδι αυτό θα μας φέρει πιο κοντά. Μόνο ένα πράγμα σου ζητώ. Μη με τραβάς θεόθρεφτε, μονάχα εδώ άφησέ με, να μη με κρατήσει σπίτι του ο γέρος σου και άθελά του με καθυστερήσει από το να γυρίσω στην Ιθάκη.

Και μου αποκρίνεται ο συνετός Πεισίστρατος:

-Ας έχει Τηλέμαχε. Ανέβα τώρα στο καράβι, μην αργείς και τους συντρόφους σου πάρε, προτού φτάσω σπίτι μου και τα μάθει όλα ο γέρος μου.

Με αυτά του τα λόγια ο Πεισίστρατος, φορτώνει τα δώρα που πήραν από τον Μενέλαο στο καράβι και φεύγει για το παλάτι του στην Πύλο, ενώ εγώ επιβιβάζομαι στο καράβι μαζί με τους συντρόφους μου. Στην πρύμνη του καραβιού, προετοιμάζω μια θυσία για την Αθηνά Παλλάδα που με έχει βοηθήσει έως τώρα.

Τότε ένας ξένος, φτάνει φυγόδικος από το Άργος. Είναι ο μάντης Θεοκλύμενος που κατηγορήθηκε πως σκότωσε άνθρωπο. Έρχεται μπροστά από το καράβι μου και αρχίζει να με παρακαλεί:

-Ω φίλε, αφού σου απάντησα στην ώρα της θυσίας, σου ορκίζω στα θυμιάματα, στην πίστη, στη ζωή σου και στους πιστούς συντρόφους σου που σε ακολουθούν ξοπίσω, όλη την αλήθεια πες μου για αυτό που θα ρωτήσω. Ποιος είσαι, ποιος ο τόπος σου, πως λέγονται οι γονείς σου;

Και 'γω του απαντάω με σύνεση και φρόνηση:

-Ξένε, μετά χαράς θα σου πω την αλήθεια. Την Ιθάκη έχω για πατρίδα μου και για πατέρα μου τον Οδυσσέα, που μακάρι να ζούσε. Μα πικρός χαμός τον βρήκε τώρα. Γι' αυτό διάλεξα συντρόφους και μελανό καράβι κι ήρθα να μάθω, πού τον τρώνε οι ξενιτιές.

Και μου αποκρίνεται ο Θεοκλύμενος, θεόμορφος στην όψη.

-Έτσι έφυγα από τον τόπο μου και 'γω που σκότωσα άντρα ντόπιο, με συγγενείς πολλούς στο αλογοβόσκι το Άργος και αδέρφια που λογίζονται των Αχαιών οι πρώτοι. Μα σ' εξορκίζω, πάρε με μαζί σου στο καράβι, γιατί έρχονται ξοπίσω μου, θαρρώ, να με σκοτώσουν.

Έτσι, αποφασίζω να τον δεχτώ και συνεχίζουμε το ταξίδι μας με ένα παραπάνω άτομο στο καράβι.

Αφήγηση: Οδυσσέας

Την ίδια στιγμή, το ίδιο βράδυ, ο Οδυσσέας βρίσκεται στο καλύβι του Εύμαιου και δειπνούν. Θέλοντας να βεβαιωθεί ότι η θέση του στο μαντρί για το βράδυ είναι εξασφαλισμένη και ότι ο χοροβοσκός και οι υπόλοιποι δούλοι δεν θα του ζητήσουν να πάει στη χώρα τους λέει:

-Ακούστε με, Εύμαιε και συ και όλοι οι υπόλοιποι σύντροφοι. Την αυγή θέλω να πάω στη χώρα να μη σας γίνω βάρος. Μόνο τη συμβουλή σου δώσε μου και ένα καλό οδηγό να με οδηγήσει και έπειτα μονάχος από ανάγκη θα γυρίσω το χωριό για ένα ξερό κομμάτι κι ένα καυκί. Θα περάσω κι από του Οδυσσέα του σπίτι να προαναγγείλω στην Πηνελόπη. Ίσως κάτι να μου δώσουν και οι μνηστήρες να ψυχοπιαστώ, που τα 'χουν όλα πλήθια και στη στιγμή κάθε δουλειά που θέλουν θα κάνω. Κάτι ακόμα θέλω να σας πω. Στη σβελτοσύνη άλλος κανείς δεν με περνά στον κόσμο όλο, φωτιά να ανάψω στη στιγμή, ξερά να σκίσω ξύλα, να κομματιάσω το σφαχτό, να ψήσω να κεράσω, δουλειές που κάνουν οι φτωχοί στους αρχοντοαναθρεμένους.

Ο λόγος κακοφάνηκε στον Εύμαιο κι έτσι του 'πε.

-Ξένε, αυτή η βουλή πώς σου 'ρθε στο κεφάλι. Ζητάς πιο γρήγορο θάνατο να βρεις, ενώ γυρεύεις να χωθείς στον κύκλο των μνηστήρων. Μείνε. Δεν μας είσαι κανένα βάρος, ούτε σε μένα, ούτε στους υπόλοιπους συντρόφους.

-Έτσι όπως Εύμαιε σ' αγαπώ, να σε αγαπήσει και ο Δίας. Από τη γύρα με έσωσες και από την πικρή μου ανάγκη. Χειρότερο από τη διακονιά δεν βρίσκεται στον κόσμο. Αφού με κράτησες όσο να φτάσει ο γιος του, ζητώ μια χάρη να μου πεις για του Οδυσσέα τη μάνα και τον πατέρα που άφησε στων γηρατειών τη στράτα. Είναι ακόμα στη ζωή ή πέθαναν;

-Μετά χαράς, ξένε, θα σου απαντήσω. Ζει ο Λαέρτης και συχνά παρακαλεί τον Δία να σβήσει πια η άχαρη ζωή του. Για τον γιο του θρηνεί που οι ξενιτιές τον τρώνε και για την πιστή γυναίκα του που πέθανε από τον καημό του ξακουσμένου γιου της.

Έπειτα τον ρώτησα για την πατρίδα του και τους γονείς του. Έτσι περάσαμε τη νύχτα. Μιλώντας. Δεν κοιμηθήκαμε πολύ.

Την ίδια ώρα, ο Τηλέμαχος με τους ναύτες του αφού διπλώσουν τα πανιά του καραβιού, κάθονται στην ακρογιαλιά και οργανώνουν φαγοπότι. Όταν τελειώνουν ο Τηλέμαχος δίνει εντολή στους συντρόφους του να συνεχίσουν το ταξίδι τους προς την πόλη, αναθέτει σε ένα ναύτη του τη φιλοξενία του Μάντη Θεοκλύμενου και τέλος, ο ίδιος παίρνει το δρόμο για το καλύβι του χοιροβοσκού Εύμαιου. Άρα αναμένεται η συνάντηση πατέρα - γιού.

Δανάη Παπαγεωργίου - Αθανασία Σουσάνη

ραψωδία π

Έλενα Τσιμπίλη (ως Οδυσσέας)

Καθόμουν ήσυχα μέσα στο καλύβι μαζί με τον Εύμαιο και ζέσταινα τα χέρια μου στο τζάκι, όταν ξαφνικά χτύπησε η πόρτα. Ο γερο - βοσκός σηκώθηκε και πήγε να ανοίξει. Τότε φάνηκε στο κατώφλι ένα παλληκάρι γεροδεμένο και ξανθό .

-Τηλέμαχε! Φώναξε όλος χαρά ο Εύμαιος και έτρεξε να τον αγκαλιάσει.

-Καλώς σε βρήκα, Εύμαιε, είπε και κοιτάζοντας εμένα ψιθύρισε κάτι στο αυτί του γερο -βοσκού.

Εγώ έκανα ότι δεν κατάλαβα και συνέχισα να σκαλίζω τα ξύλα στο τζάκι.

-Τηλέμαχε δεν είμαι κανένας θεός όπως φαντάστηκες αλλά ούτε κι αθάνατος. Είμαι ο πατέρας σου που για χάρη μου, εξαιτίας της πολύχρονης απουσίας μου έχεις υποφέρει πολύ και ανεχτεί πολλά από αυτούς τους βίαιους και άξεστους Μνηστήρες που επιθυμούν να κάνουν δικά τους την περιουσία μας αλλά και την ίδια σου τη μάνα. Εγώ είμαι ο πατέρας σου και μόνο εγώ και πάψε να αμφιβάλλεις! Κανένας άλλος που θα παρουσιαστεί ως Οδυσσέας δεν πρόκειται να πατήσει σε τούτα εδώ τα ιερά χώματα. Η μεταμφίεση αυτή που έβλεπες δεν είναι τίποτα άλλο παρά έργο της θαυμαστής Αθηνάς, που μπορούσε να με μεταμφιέσει είτε σε φτωχό είτε σε νέο με καθαρά ρούχα.

-Γιε μου μονάκριβε, στην πατρίδα μας έφτασα με τη βοήθεια των φιλόξενων Φαιάκων, οι οποίοι με ξεπροβόδισαν με τιμές και δόξες. Είμαι εδώ ακόμα, μετά από συμβουλές της Αθηνάς για να δώσω ένα τέλος σε αυτό το εμπόδιο που ονομάζονται Μνηστήρες. Δείξε πού είναι και πάμε μαζί να τους σκοτώσουμε!

Άκουσέ με προσεκτικά, παιδί μου, μόλις ξημερώσει, πήγαινε σπίτι και εγώ θα έρθω αργότερα. Αν τυχόν δεις να με κακομεταχειρίζονται οι Μνηστήρες ή να μου μιλάνε σαν να είμαι ένα «τίποτα», συγκρατήσου, κάνε υπομονή. Ακόμα, Τηλέμαχε, βάλε καλά στο μυαλό σου ότι το τέλος αυτών των ξεδιάντροπων πλησιάζει. Μόλις σου γνώψω, εσύ θα μεταφέρεις όλα τα όπλα στο πάνω δωμάτιο, για να μην τα έχουν αυτοί πρόχειρα μπροστά τους, για να τους πιάσουμε απροετοίμαστους. Θα σε παρακαλέσω για μας μόνο να κρατήσεις λίγα όπλα και κανείς μα κανείς μέσα σ' αυτό το παλάτι, ούτε η Πηνελόπη, ούτε ο Λαέρτης, ούτε ο Εύμαιος, ούτε και κανένας δούλος να μην μάθουν πως ο πολύπαθος Οδυσσέας έφτασε επιτέλους σπίτι του. Μόνο οι δυο μας θα διαπιστώσουμε ξεκάθαρα ποιοι από τους δούλους μας αξίζει να βρίσκονται κοντά μας και ποιοι όχι, ποιοι μας νοιάζονται και μας αγαπούν και ποιοι δεν μας λογαριάζουν. Κατάλαβες παιδί μου;

-Κατάλαβα, πατέρα, μου αποκρίθηκε ο αγαπημένος μου γιος.

Και τότε εμφανίστηκε εκείνη η πανώρια θεά, η Αθηνά και με μεταμόρφωσε πάλι σε ζητιάνο, για να μπω ινκόγκνιτο στο παλάτι και να θέσω σε εφαρμογή το σχέδιο της μνηστηροφωνίας.

Σε λίγη ώρα ήρθε και ο Εύμαιος από το παλάτι, όπου τον είχε στείλει ο Τηλέμαχος για να αναγγείλει την άφισή του στην Πηνελόπη.

«Όλα εντάξει;» ρώτησε τον Τηλέμαχο.

«Όλα καλά», τον διαβεβαίωσε εκείνος.

Δεν ήξερε βέβαια τι είχε διαμειφθεί εντωμεταξύ στο παλάτι, όταν οι μνηστήρες είδαν το καράβι της ενέδρας τους να επιστρέφει άπρακτο από το λιμάνι! Συγκεντρώθηκαν όλοι στην

αγορά, όπου ο Αντίνοος πρότεινε νέο φονικό σχέδιο για τον Τηλέμαχο και διανομή της περιουσίας του, πριν προλάβει, είπε, να αποκαλύψει τη βρόμικη ενέργειά τους στον λαό. Οι άλλοι σιώπησαν· διαφώνησε μόνο ο Αμφίνομος, αντιπροτείνοντας να διερευνήσουν πρώτα τις βουλές των θεών· όλοι συμφώνησαν μαζί του και επέστρεψαν στο παλάτι. Η Πηνελόπη τα έμαθε όλα αυτά από τον κήρυκα Μέδοντα και οργισμένη απευθύνθηκε στον Αντίνοο κατηγορώντας τον και απαιτώντας να σταματήσουν όλοι τα αποτρόπαια σχέδιά τους. Προσπάθησε να την καθησυχάσει υποκριτικά ο διπρόσωπος πάντα Ευρύμαχος, εκείνη όμως αποσύρθηκε αμίλητη στην κάμαρή της.

Η άποψή μου σχετικά με τη ραψωδία π

Μέσα από την ενότητα ιδιαίτερη εντύπωση μου έκανε το πώς εκτυλίχθηκε το τυπικό του αναγνωρισμού μεταξύ Οδυσσέα-Τηλέμαχου, πατέρα-γιου. Αρχικά πραγματοποιείται η απομόνωση των δύο ηρώων. Έπειτα, ο Οδυσσέας έχει παραμορφωθεί και μεταμφιεστεί για να μην αναγνωρίζεται. Εν συνεχεία πραγματοποιείται η αποκάλυψη της αληθινής ταυτότητας του Οδυσσέα και πριν την οριστική αναγνώριση, μεσολαβεί ένα είδος δοκιμασίας, δηλαδή, η δυσπιστία και οι ερωτήσεις του Τηλέμαχου αλλά και οι διαβεβαιώσεις του Οδυσσέα. Επιπλέον, εντύπωση μου έκανε η εξαιρετική γενναιότητα και το θάρρος που επέδειξε ο Οδυσσέας προκειμένου να απεμπλακεί όσο το συντομότερο δυνατό από τους Μνηστήρες (έλα λοιπόν, λογάρισε και μέτρησέ μου τους μνηστήρες...). Τέλος, εντύπωση μου έκανε και η μυστικότητα που επιδεικνύει ο ήρωάς μας. Δεν θέλει να γίνει φανερή ακόμα η παρουσία του, για ευνόητους λόγους. (Μήτε ο Λαέρτης να το μάθει μήτε χοιροβοσκός μήτε άλλος άνθρωπος δικός μας- ούτε και η ίδια η Πηνελόπη).

Πίτης Ευάγγελος

ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΡΑΨΩΔΙΑ Ρ

Αφήγηση: Τηλέμαχος

Ένωθα πως ψήνομαι. Ξύπνησα απότομα. Τότε παρατήρησα ότι οι εκτυφλωτικές ακτίνες του ήλιου μού είχαν μόλις χαλάσει τον ύπνο. Εκνευρισμένος, φόρεσα τα σανδάλια μου, πήρα το κοντάρι μου και ήμουν έτοιμος να πάω στη χώρα. Πριν όμως ξεκινήσω, γύρισα να πω στον βοσκό μου, τον Εύμαιο, τις αποφάσεις μου: «Παππού, εγώ σκοπεύω να πάω προς τη χώρα, να δω τη μάνα μου, η οποία δε θα έχει σταματήσει να θρηνεί και να κλαίει πριν με δουν τα μάτια της. Σε

εσένα δίνω την ευθύνη να οδηγήσεις τον καημένο και άμοιρο γέροντα στη χώρα. Εκεί όλο και κάποιος θα βρεθεί να του δώσει λίγο φαγητό να φάει. Εγώ έχω πάντως δικά μου προβλήματα και δεν μπορώ να ασχοληθώ κι άλλο μαζί του».

Εκεί απάντησε και ο γέροντας και μου είπε:

«Ούτε εγώ παλικάρι μου δε θέλω να με κρατήσουν εδώ πέρα. Με συμφέρει περισσότερο, σαν φτωχός που είμαι, να ζητιανεύω στην χώρα και όχι στους κάμπους. Ό,τι θέλει ο καθένας θα μου δώσει. Τώρα πήγαινε και εσύ στον προορισμό σου, γιατί άκουσα πριν που λέγατε πως είναι

μακριά η χώρα και, όπως πρόσταξες, ο Εύμαιος θα με οδηγήσει».

Βγήκα τότε βιαστικός από την καλύβα και κατευθύνθηκα προς το παλάτι. Όταν επιτέλους έφτασα, άφησα το βαρύ μου κοντάρι σε μια ψηλή κολόνα και μπήκα μέσα. Πρώτα από όλους με αντίκρισε η Ευρύκλεια, η πιο πιστή μου υπηρέτρια, και έτρεξε προς το μέρος μου. Από πίσω της ακολούθησαν και οι υπόλοιπες υπηρέτριες του παλατιού. Κλαίγοντας με υποδέχτηκαν θερμά. Πιο πίσω εμφανίστηκε η μάνα μου, που έμοιαζε με τη θεά Αφροδίτη. Με αγκάλιασε σφιχτά, με φίλησε και συγκινημένη προσπάθησε να μου μιλήσει:

«Λαμπρό μου φως, Τηλέμαχε, επιτέλους γύρισες!!! Νόμιζα πως δε θα σε ξαναέβλεπα μετά από το κρυφό ταξίδι σου στην Πύλο, για να μάθεις νέα για τον πατέρα σου».

Συγκινημένος εγώ της αποκρίθηκα:

«Μην προσπαθείς να με κάνεις να κλάψω μητέρα, που μόλις από τον θάνατο γλίτωσα με κόπο. Μόνο άκου τη συμβουλή μου, πήγαινε να λουστείς και καθαρά ρούχα να φορέσεις. Μετά κάνε πολλές θυσίες βοδιών στους θεούς. Εγώ πάω να συναντήσω τον ξένο που με τους πιστούς συντρόφους μου τον έστειλα στη χώρα και ζήτησα από τον φίλο μου, Πειραιό να τον φιλοξενήσει στο σπίτι του μέχρι να φτάσω».

Αυτά είπα, βγήκα από το παλάτι και πήρα το κοντάρι μου. Τότε το πλήθος μαζεύτηκε γύρω μου και άρχισε να ψιθυρίζει. Ήρθαν εκεί και οι άτροποι μνηστήρες, που μου έλεγαν γλυκά λόγια και προσπαθούσαν να με παραπλανήσουν. Εγώ όμως έφυγα από εκεί και έκατσα κοντά στους πατρικούς μου φίλους, τον Μέντορα, τον Άντιφο και τον γερο-Αλιθέρη, που τόσο είχα νοσταλγήσει τη συντροφιά τους. Σε λίγο είδα και τον κονταριστή, τον Πείραιο, να περπατάει στην αγορά με τον ξένο, τον Θεοκλύμενο, έναν σοφό μάντη που είχε έρθει μαζί μου από την Πύλο. Χαιρέτησα γρήγορα τους φίλους μου και δεν άργησα πάνω από πέντε δευτερόλεπτα να βρεθώ μπροστά του. Εκείνος με πρόλαβε και άρχισε να μιλάει:

«Τηλέμαχε στείλε τις δούλες σου στο σπίτι μου να πάρουν τα δώρα που σου χάρισε ο ξακουστός Μενέλαος».

Αυτά είχε να μου πει και εγώ του απάντησα:

«Δεν είμαι σίγουρος αν είναι καλή ιδέα. Αν με σκοτώσουν οι μνηστήρες θα πάρουν όλα τα πράγματά μου και από το να τα χαρούν αυτοί καλύτερα να τα χαρείς εσύ. Αν όμως εγώ πρώτος τους σκοτώσω με πολλή χαρά στο σπίτι μου τα φέρνεις».

Όταν τέλειωσα τον λόγο μου πήρα τον ξένο μέσα στο σπίτι. Πήγαμε στα λουτρά και αφού λουστήκαμε φορέσαμε καθαρούς χιτώνες. Μετά καθίσαμε και αφού πλύναμε τα χέρια μας με νερό, οι υπηρέτριες μας σέρβιραν φαγητό να φάμε. Δίπλα μας κάθονταν οι μνηστήρες που έτρωγαν ασταμάτητα και όταν πια χορτάσανε καλά με φαγοπότι, η μητέρα μου πήρε τον λόγο:

«Τηλέμαχε, πριν πάω στο κρεβάτι μου να κοιμηθώ το οποίο βρέχω κάθε μέρα με δάκρια από την ημέρα που έφυγε ο Οδυσσέας, πες σε παρακαλώ αν άκουσες κανένα νέο για τον πατέρα σου».

Τότε εγώ της είπα ό,τι είχα ακούσει:

«Μάνα με τα χαράς θα σου πω όλα όσα ξέρω. Πρώτα στην Πύλο πήγα και συνάντησα τον Νέστορα τον βασιλιά της. Αυτός καρδιακά με φίλεψε αλλά δεν ήξερε τίποτα για τον πατέρα. Όμως με έστειλε στον ξακουστό Μενέλαο με άλογα δικά του. Εκεί είδα την Αργίτισσα Ελένη που για εκείνη πέθαναν εκατοντάδες άνθρωποι. Τότε ο Μενέλαος με ρώτησε τι ήθελα και εγώ του δηγήθηκα τα πάντα. Αυτός μου είπε ότι είχε ακούσει πως ο Οδυσσέας ήτανε στο νησί της νεράιδας Καλυψώς και έχυne δάκρυα γιατί άθελά του τον κρατούσε εκεί μακριά από την πατρίδα του. Έμαθα αυτά και γύρισα με τη βοήθεια των αθανάτων στην πατρίδα».

Αυτά είπα και κατάφερα να αναστατώσω τη μητέρα μου. Τότε μίλησε και ο ξένος, ο Θεοκλήμενος: «Γυναίκα του θεϊκού Οδυσσέα μια προφητεία θα σου πω και με τον Δία μάρτυρά μου. Ο Οδυσσέας βρίσκεται στην πατρική του χώρα και σχεδιάζει να δολοφονήσει τους μνηστήρες. Αυτό το σημάδι γνώρισα στο καράβι του γυρισμού και αμέσως το εξήγησα στον Τηλέμαχο».

Η Πηνελόπη τότε απάντησε:

«Ξένε αν ο λόγος σου αληθέψει σου υπόσχομαι να σου δώσω αμέτρητα δώρα».

Έτσι συζητούσανε ενώ οι μνηστήρες διασκέδαζαν ρίχνοντας κοντάρια ή χορεύοντας. Μετά από αρκετή ώρα ο Μέδοντας, ο αγγελιοφόρος των μνηστήρων είπε στους μνηστήρες:

«Τώρα που χαρήκαμε με τους αγώνες, ελάτε να φάμε το κρέας από τα κοπάδια που μόλις έφεραν οι βοσκοί».

Αμέσως οι μνηστήρες υπακούγοντας τον Μέδοντα, άρχισαν να σφάζουν μεγάλα αρνιά, γίδες και μοσχάρια αλλά και ολόπαχα γουρούνια τα οποία ετοίμασαν για να φάνε. Την ίδια ώρα ο χοιροβοσκός Εύμαιος μέσα στην καλύβα του ρώτησε τον Οδυσσέα:

«Θέλεις γέροντα να πάμε στη χώρα όπως πρόσταξε ο αφέντης μου; Εγώ θα προτιμούσα εδώ να σε αφήσω αλλά σέβομαι τον λόγο του Τηλέμαχου και φοβάμαι μη θυμώσει. Πάντως καλό θα ήταν να βιαστούμε να ξεκινήσουμε πριν βραδιάσει γιατί τότε θα έχει πολύ κρύο».

Εκείνη τη στιγμή ο πολύσοφος Οδυσσέας του απάντησε:

«Ας ξεκινήσουμε λοιπόν να πάμε πριν βραδιάσει. Μόνο δώσε μου ένα κουρέλι να κοιμάμαι επάνω».

Ο Εύμαιος υπάκουσε και μετά άρχισαν να πάνε προς τη χώρα. Όταν φτάσανε κοντά στη χώρα, στη μαρμαρένια βρύση του Ιθάκου, από όπου έπαιρναν νερό οι πολίτες και ανέβηκαν στον

βωμό λίγο πιο πάνω, είδαν τον Μελάνθιο, έναν γιδοβοσκό μνηστήρα. Εκείνος μάλωνε δύο βοσκούς που είχε μαζί του να τον υπηρετούν. Με το που τον είδε ο Οδυσσέας άρχισε να βράζει από τον θυμό. Ακόμα περισσότερο όμως θύμωσε όταν ο Μελάνθιος στράφηκε προς το μέρος τους και είπε στον Εύμαιο:

«Χοιροβοσκέ χαμένε που τον πας αυτόν τον ζητιάνο τον βρομερό που όμοιός σου είναι; Δώσ' τον σε εμένα να φυλάει το κοπάδι. Μα τώρα που κακόμαθε τι δουλειά να κάνει, μόνο να ζητιανεύει ξέρει. Να σου πω επίσης πως αν το τολμήσει αυτός στο παλάτι του Οδυσσέα να πατήσει, τότε τα σκαμνιά θα του έρθουν βροχή στο κεφάλι και θα του σπάσουν τα κόκαλα οι άντρες».

Όταν τέλειωσε να μιλάει έδωσε στον γέροντα μια κλωτσιά στα νεφρά του. Ο Οδυσσέας όμως κρατήθηκε όρθιος και παρά τη θέλησή του δεν του το ανταπέδωσε. Ο Εύμαιος όμως του αντιμίλησε εκνευρισμένος:

«Αν ήταν εδώ ο Οδυσσέας θα σου έκοβε τη φόρα, που τριγυρνάς στη χώρα αφήνοντας τα αρνιά να ψοφάνε».

Ο Μελάνθιος πήρε τον λόγο ξανά:

«Τι ξεστόμισες λυσιδιάρικο σκυλί».

Είπε αυτό και πήγε στο παλάτι και κάθισε δίπλα στον Ευρύμαχο. Την ίδια διαδρομή ακολούθησαν και ο Εύμαιος με τον Οδυσσέα και όταν βρίσκονταν έξω από την πόρτα είπε ο χοιροβοσκός στον Οδυσσέα:

«Μπες μέσα στο παλάτι τώρα. Ή μάλλον περίμενε να μπω εγώ πρώτος μη σε προσβάλλει ή σε βαρέσει κάποιος. Έχε τα πάντως στο νου σου και να είσαι προσεχτικός».

Ο θεϊκός Οδυσσέας απάντησε:

«Πήγαινε εσύ μπροστά και έρχομαι εγώ πιο πίσω. Όσο για μένα μην ανησυχείς, στο ξύλο αμάθητος δεν είμαι. Μόνο την αφόρητη πείνα δεν αντέχω».

Τέτοια έλεγαν και πριν προλάβουν να μπουν μέσα, ένα σκυλί πετάχτηκε και άρχισε να γαβγίζει και να κουνάει την ουρά του. Ήταν ο Άργος του Οδυσσέα που ήταν παρατημένος με τσιμπούρια φορτωμένος σε μια γωνιά γεμάτη κοπριά βοδιών και μουλαριών. Φαίνεται πως είχε μυρίσει τον Οδυσσέα. Τότε του Οδυσσέα του έπεσε ένα δάκρυ και είπε στον Εύμαιο:

«Δες θαυμαστό σκυλί, μες την κοπριά πεσμένο!».

Ο Εύμαιος απάντησε:

«Του αφέντη μου ήταν, που χάθηκε στα ξένα. Ήταν παλιά κυνηγόσκυλο και δε του ξέφευγε τίποτα! Τώρα όμως το βρήκαν συμφορές αφού λείπει ο αφέντης του από την πατρίδα».

Με το που τέλειωσαν να μιλάνε ο Άργος πέθανε στον εικοστό του πια χρόνο. Τότε ο Εύμαιος προχώρησε και μπήκε στο παλάτι. Ο Τηλέμαχος τον είδε πρώτος και του έγνεψε να πάει κοντά του. Ο χοιροβοσκός πήρε ένα σκαμνί και το πήγε δίπλα στον Τηλέμαχο να κάτσει. Αμέσως υπηρέτριες του σέρβιραν φαγητό. Τότε μπήκε και ο Οδυσσέας ίδιος με γέρο ζητιάνο και πήγε και έκατσε σε μια γωνιά. Όμως ο Τηλέμαχος τον είδε, πήρε ψωμί και κρέας, το έβαλε σε ένα πανί και είπε στον βοσκό:

«Πάρε αυτό και πήγαινε το στον γέροντα. Ύστερα πες του να πάει να ζητιανέψει από όλους τους μνηστήρες. Όποιος έχει ανάγκη δεν πρέπει να ντρέπεται».

Αφού άκουσε τη διαταγή του Τηλέμαχου πήγε ο Εύμαιος κοντά στον Οδυσσέα και του είπε:

«Ο Τηλέμαχος σου προσφέρει το φαγητό αυτό και προστάζει να πας να ζητιανέψεις από όλους τους μνηστήρες».

Τότε ο Οδυσσέας μονολόγησε:

«Κάθε ευτυχία, Δία μου, του Τηλέμαχου δώσ' του, κι όσα η καρδιά του λαχταρά όλα δεξιά του φέρ' τα».

Έτσι είπε και δέχτηκε το δώρο του Τηλέμαχου. Άρχισε να τρώει, ενώ ο Φήμιος τραγουδούσε. Όταν τέλειωσε το φαγητό πήγε να ζητήσει από τους μνηστήρες λίγο ακόμα. Αυτοί με το ζόρι του έδιναν και με πόνο στη ψυχή τους. Μετά από λίγο άρχισαν να ρωτάνε ο ένας τον άλλον ποιος ήταν ο ζητιάνος και από πού είχε έρθει. Την απορία τους την έλυσε ο Μελάνθιος, λέγοντας:

«Ακούστε με μνηστήρες. Αυτόν τον γέρο πριν από λίγο τον είδα μαζί με τον χοιροβοσκό που εδώ τον οδηγούσε».

Τότε ο Αντίνο, ένας από τους μνηστήρες, προσέβαλλε τον χοιροβοσκό, Εύμαιο:

«Ξεροκέφαλε βοσκέ, τι σου ήρθε στο άδειο σου κεφάλι και μας κουβάλησες αυτόν τον βρομιάρη εδώ μέσα; Δε σου έφτανε το πλήθος των σκουπιδιών που ζητιανεύουν από συνήθεια πια κάθε μέρα στο παλάτι;».

Ο Εύμαιοσ απάντησε:

«Αντίνο, μην είσαι σκληρός με τους φτωχούς. Μπορεί οποιοσδήποτε κάποια φορά στη θέση τους να βρεθεί. Ακόμα και εσύ ο ίδιος. Μα πού να το σκεφτείς εσύ που το μόνο που κάνεις όλη μέρα είναι να προσβάλλεις τους υπηρέτες και πιο πολύ εμένα...».

Ο Τηλέμαχος διέκοψε τον Εύμαιο προσπαθώντας να τον ηρεμίσει:

«Εντάξει, φτάνει τώρα. Αφού ξέρεις πως ο Αντίνοσ το έχει και συνέχεια προσβάλλει. Ό,τι και να του πεις δε θα καταλάβει».

Μετά γύρισε και μίλησε στον Αντίνο:

«Τον ξένο μην τον διώχνεις αφού για κάποιο σκοπό ήρθε. Το μόνο που καταφέρνεις είναι να μας κάνεις να καταλάβουμε πως ενδιαφέρεσαι μόνο για τον εαυτό σου και για τίποτα άλλο».

Ο Αντίνοσ, που δε θέλει ποτέ να υποχωρεί, συνέχισε να λέει:

«Τηλέμαχε τι αντιμιλάς; Εξάλλου αν όλοι οι μνηστήρες έδιναν στον ζητιάνο από λίγο φαγητό ο καθένας, θα είχε τροφή για μία βδομάδα».

Ο Οδυσσέας τότε, πριν πάει να φάει το φαγητό που είχε πάρει, γύρισε στον Αντίνο και του είπε:

«Αφέντη κάνε μου τη χάρη και όπως αρμόζει σε έναν σωστό βασιλιά, μοιράσου λίγο από το ατέλειωτο φαγητό σου μαζί μου. Τότε εγώ θα το θυμάμαι και θα αναφέρω το όνομά σου από εκεί που θα περνάω. Κάποτε πάντως να ξέρεις πως και εγώ είχα τεράστια περιουσία και αμέτρητους υπηρέτες όπως και εσύ. Όταν πέρναγαν φτωχοί από το παλάτι μου τους έδινα ό,τι χρειαζόνταν και επιθυμούσαν. Όμως ο Δίας το θέλησε και τα έχασα όλα. Στην Αίγυπτο πήγα να πολεμήσω και κατέληξα δούλος στην Κύπρο και από εκεί εδώ έφτασα με βρομερά πανιά ντυμένος».

Ο μνηστήρας του απάντησε:

«Γιατί η μοίρα μου έφερε αυτό το βάσανο μπροστά μου; Φύγε μακριά από το τραπέζι μου για να μη μη φτάσεις στην Αίγυπτο και την Κύπρο πάλι. Είσαι ένας απλός ζητιάνος με πολύ θράσος και χωρίς καθόλου σεβασμό».

Ήρεμος ο Οδυσσέας ξανά του είπε:

«Δεν έχεις τη γνώση που θα έπρεπε να έχεις. Κάθεσαι στα ξένα και δε δέχεσαι να μου δώσεις ούτε μια μπουκιά από τις αμέτρητες που έχεις».

Ακόμη πιο θυμωμένος του είπε ο Αντίνοσ:

«Πολύ σε ανεχτήκαμε και θέλεις και να μιλήσεις».

Αυτά ήταν τα τελευταία του λόγια πριν αρπάξει ένα σκαμνί και το πετάξει με όλη του τη δύναμη στην πλάτη του Οδυσσέα, που παρά τον αβάσταχτο πόνο στάθηκε στα πόδια του. Μετά από αυτό όμως πήγε και έκατσε κοντά στην πόρτα. Τότε μιλώντας δυνατά είπε για να τον ακούσουν όλοι:

«Ο Αντίνοσ χωρίς να σκεφτεί πέταξε πάνω μου το σκαμνί για λίγο φαγητό που ζήτησα και αυτός δε δέχτηκε παρά την άφθονη ποσότητα που είχε. Για αυτό εύχομαι κατάρρα να του ρίξουν οι θεοί φέρνοντάς του σύντομο θάνατο!».

Ο Αντίνοσ απάντησε:

«Αφού τίποτα δε σέβεσαι κάτσε ήσυχος τουλάχιστον μη σε πετάξουν έξω από τα πόδια και σε γδάρουν οι άντρες »

Έπειτα από αυτό όλοι τον αγριοκοίταξαν και μάλιστα κάποιος του αντιμίλησε:

«Δεν ήτανε καθόλου σωστό να χτυπήσεις τον γέροντα. Ίσως είναι κάποιος θεός μεταμφιεσμένος σε θνητό και βλέπει τη συμπεριφορά σου».

Όσο για τον Τηλέμαχο, το χτύπημα, το πήρε κατάκαρδα, βράζοντας μέσα του από θυμό. Παρόμοια ένωσε και η Πηνελόπη που μαζί με τις υπηρέτριές της έριχναν κατάρες στον Αντίνο. Αργότερα η Πηνελόπη φώναξε τον Εύμαιο και του είπε:

«Φέρε μου εδώ τον ξένο να τον καλοδεχτώ και να τον ρωτήσω άμα ξέρει τίποτα για τον Οδυσσέα. Φαίνεται κοσμογυρισμένος».

Ο Εύμαιος της απάντησε:

«Τον ξένο στην καλύβα μου τον είχα φιλοξενήσει για τρεις ημέρες. Μου είχε πει πως ήταν πατρικός φίλος του Οδυσσέα και λέει ότι άκουσε πως είναι κάπου εδώ κοντά και φέρνει στο σπίτι του πολλούς θησαυρούς».

Η Πηνελόπη τότε του απάντησε:

«Καλά εντάξει, όμως πήγαινε φέρ' τον να μου τα πει και ο ίδιος και αν καταλάβω πως λέει όντως την αλήθεια θα του δώσω πολλά δώρα και ό,τι άλλο έχει ανάγκη!».

Αμέσως ο χοιροβοσκός έτρεξε, πήγε στον Οδυσσέα και του είπε:

«Ξένε, σε ζητάει η σεβαστή Πηνελόπη, αυτού του παλατιού βασίλισσα. Θέλει να της πεις όλα όσα ξέρεις για τον άντρα της και άμα της πεις την αλήθεια θα σε ανταμείψει με ό,τι επιθυμείς».

Ο Οδυσσέας του απάντησε:

«Θα έτρεχα με τα χαράς να της πω όλα όσα ξέρω. Μα δεν μπορώ εφόσον υπάρχουν οι μνηστήρες. Για αυτό να πεις στην Πηνελόπη πως καλύτερα είναι να τη συναντήσω αύριο, σε ένα δωμάτιο στον πύργο που δε θα μπορούν να ακούνε αυτοί».

Αυτά άκουσε ο Εύμαιος και τα μετέφερε στην Πηνελόπη:

«Ο ξένος λέει πως φοβάται να έρθει τώρα να σου μιλήσει και με το δίκιο του, καθώς ήδη βρήκε τον μελά του από μνηστήρα. Πιστεύει ότι είναι καλύτερα να συναντηθείτε στον πύργο αύριο και αυτό κι εσένα σε συμφέρει. Μόνη σου ρωτάς και εσύ παίρνεις τις απαντήσεις».

Η Πηνελόπη τότε είπε:

«Δεν έχει κι άδικο ο ξένος. Εγώ στη θέση του το ίδιο θα έκανα».

Τότε ο Εύμαιος πήγε και κάθισε δίπλα στον Τηλέμαχο και του είπε:

«Παιδί μου ήρθε η ώρα να πάω και εγώ στη δουλειά μου να ταΐσω τα γουρούνια. Εσύ πρόσεξε τα άλλα που είναι εδώ δίπλα σου».

Ο Τηλέμαχος απάντησε:

«Θα έχω υπόψη μου τους μνηστήρες και μην ανησυχείς εσύ».

Αυτά είπαν και αποχαιρέτησαν ο ένας τον άλλον πριν εξαφανιστεί ο χοιροβοσκός στο σκοτάδι έξω από το παλάτι.

Πίτης Ευάγγελος

Ρ α ψ ω δ ί α σ

Αντώνης Χρούντας (ως Τηλέμαχος)

Το βράδυ έφτασε στο παλάτι, ο πασίγνωστος στην Ιθάκη, ζητιάνος Ίρος, που οργίστηκε από την παρουσία του πατέρα μου, που ήταν μεταμφιεσμένος σε ζητιάνο. Θέλοντας ο Ίρος να απομακρύνει τον «ξένο», του επιτέθηκε με βρισιές και απειλές. Ο πατέρας μου, αρχικά προσπάθησε με υπομονή και ευγένεια να τον πείσει ότι υπάρχει χώρος και για τους δύο στο παλάτι και να αποφύγει τη σύγκρουση μαζί του, αλλά στη συνέχεια τον προειδοποίησε ότι μπορεί να βάψει τα χέρια του, με το αίμα του, παρόλο την ηλικία του. Ο Ίρος συνέχισε να μαλώνει με τον πατέρα μου και ο Αντίνοος, ένας από τους μνηστήρες, παρουσίασε το τσακωμό τους, ως θέαμα για τη διασκέδασή τους και πρότεινε ως έπαθλο για τον νικητή μια ψημένη γιδοκοιλιά καθώς και την αποκλειστικότητα να ζητιανεύει στο παλάτι.

Η πρόταση του Αντίνοου άρεσε σε όλους και ο πατέρας μου, τους ζήτησε να ορκιστούν ότι δεν θα βοηθήσει κανένας τον Ίρο. Τότε πήρα το λόγο εγώ και απευθυνόμενος στο ζητιάνο πατέρα

μου, τον διαβεβαίωσα ότι όλοι θα τηρήσουν τον όρκο τους. Μόλις άρχισε η μάχη, με τη βοήθεια επίσης και της θεάς Αθηνάς, αποκαλύφθηκε η σωματική δύναμη του πατέρα μου, γεγονός που παρατήρησαν και επαίνευσαν οι μνηστήρες. Ο ζητιάνος πατέρας μου, φροντίζοντας να μη χτυπήσει θανάσιμα τον αντίπαλο του, βγήκε

νικητής με το πρώτο χτύπημα και δέχτηκε τα δώρα των μνηστήρων και την ευχή τους, να του δώσει ο Δίας «ότι ποθεί καλύτερο».

Ο Αμφίνομος, ένας από τους μνηστήρες πρόσφερε στον ζητιάνο πατέρα μου ψωμί, κρασί και ευχές. Ο πατέρας μου, που τον συμπάθησε, τον συμβούλευσε να γυρίσει σπίτι του, γιατί δεν θα αργούσε η ώρα που ο Οδυσσέας θα επέστρεφε στην πατρίδα και στο σπίτι του. Ο Αμφίνομος όμως βημάτισε μελαγχολικός στην αίθουσα και παρόλο που σκέφτηκε τα λόγια του πατέρα μου, επέστρεψε, αγνοώντας τη συμβουλή του.

Παράλληλα, η θεά Αθηνά, έβαλε στο νου της μητέρας μου, να παρουσιαστεί μπροστά στους μνηστήρες. Η μητέρα μου εξέφρασε στην υπηρέτρια Ευρυνόμη την επιθυμία της να κατεβεί στη μεγάλη αίθουσα του παλατιού, για να συμβουλευέψει το γιο της να μην έχει πολλά πάρε δώσε με τους μνηστήρες. Η Ευρυνόμη συμφώνησε με την επιθυμία της μητέρας μου, η οποία της υπόδειξε να φροντίσει πρώτα την εμφάνισή της. Η μητέρα μου αντέδρασε, δηλώνοντας ότι τα κάλλη της, της τα πήραν οι θεοί από την ώρα που ο Οδυσσέας έφυγε για την Τροία και ζήτησε μόνο την Αυτονόη και την Ιπποδάμεια, να τη συνοδέψουν. Η θεά Αθηνά κοίμισε την μητέρα μου, φροντίζοντας με αυτό τον τρόπο τον καλλωπισμό της.

Όταν η μητέρα μου, εμφανίστηκε μπροστά στους μνηστήρες, τους συνεπήρε όλους ο πόθος και η επιθυμία να την κάνουν δική τους, εκείνη όμως αγνοώντας όλους τους άλλους, απευθύνθηκε σε μένα και με μάλωσε που άφησα τους μνηστήρες να κακομεταχειριστούν τον ξένο που φιλοξενείται στο παλάτι. Την ώρα που δικαιολογούμουν και καθυσύχαζα την μητέρα μου, για την πάλη και το αποτέλεσμα της, το λόγο πήρε ο Ευρύμαχος που άρχισε να την κολακεύει για την ομορφιά και την περίσσια γνώση της. Η μητέρα μου, όμως του αποκρίθηκε ότι τα κάλλη της, τα έχασε από τη μέρα που ο άντρας της έφυγε για την Τροία και ανακοίνωσε ότι ο άντρας της φεύγοντας για την Τροία, της είχε πει να περιμένει μέχρι να ενηλικιωθώ και αν ως τότε δεν είχε επιστρέψει, μπορούσε να παντρευτεί. Η μητέρα μου συνέχισε λέγοντάς τους, ότι τώρα που είναι ελεύθερη και ήρθε η ώρα του δεύτερου γάμου της, αν και δεν το θέλει, οι μνηστήρες αντί να συναγωνίζονται ποιος θα φέρει τα περισσότερα δώρα, κατασπαταλούν την περιουσία του άντρα της. Το λόγο τότε πήρε ο Αντίνοος που δήλωσε πως δεν πρόκειται να φύγουν, αν εκείνη δεν διαλέξει ποιον θέλει για άντρα της και της ζήτησε να δεχτεί τα δώρα που θα της φέρουν. Έπειτα η μητέρα μου ανέβηκε στη κάμαρά της.

Το βράδυ και ενώ το γλέντι στο παλάτι μας, συνεχίζονταν στήθηκαν τρεις πυροστάτες για φωτισμό και ο ζητιάνος πατέρας μου, ζήτησε από τις δούλες να αναλάβει αυτός τη φροντίδα τους και εκείνες να περιποιηθούν την βασίλισσά τους. Οι υπηρέτριες όμως γέλασαν ενώ η Μελανθώ, που την είχε αναθρέψει η μητέρα μου ως κόρη της, τον ειρωνεύτηκε και τον πρόσβαλε. Ο ζητιάνος πατέρας μου τότε την απείλησε ότι θα τρέξει σε μένα να μου τα πει όλα και τότε όλες οι δούλες τρομαγμένες, σκόρπισαν.

Ενώ ο πατέρας μου φρόντιζε τους πυροστάτες και παρακολουθούσε τα πάντα, η θεά Αθηνά δεν άφηνε τους μνηστήρες να σταματήσουν τις προσβολές εις βάρος του, για να ανάβει όλο και περισσότερο τον πόνο του πατέρα μου. Τότε ο Ευρύμαχος άρχισε να τον πειράζει, τον ειρωνεύτηκε για τη φαλάκρα του και τον χαρακτήρισε τεμπέλη. Ο πατέρας μου τον προκάλεσε να παραβγεί μαζί του σε οποιαδήποτε δουλειά και τον απείλησε ότι αν έρθει ποτέ ο Οδυσσέας θα πεταχτεί έξω από το παλάτι. Ο Ευρύμαχος τότε εκνευρισμένος του πέταξε ένα σκαμνί, χτύπησε όμως τον κεραστή. Οι μνηστήρες αναστατώθηκαν και τότε πήρα εγώ το λόγο και τους επέκρινα και τους θύμισα ότι είναι ώρα να γυρίσουν στα σπίτια τους, να κοιμηθούν.

Οι μνηστήρες απόρησαν με το θάρρος μου και ο Αμφίνομος που πήρε το λόγο, αναγνώρισε το δίκιο μου και πρότεινε να αποχωρήσουν από το παλάτι και να αφήσουν τον ξένο στην φροντίδα μου, αφού σε μένα έφτασε ικέτης.

ραψωδία τ

Παπαδόπουλος Γιώργος (ως Οδυσσέας)

Είναι Κυριακή μεσημέρι. Έχουμε επιστρέψει από έναν ποδοσφαιρικό αγώνα, που έληξε υπέρ μας με 4-0 και όσο ετοιμάζεται το φαγητό αρχίζω έναν... καινούριο αγώνα με τη ραψωδία τ της Οδύσσειας. Ελπίζω να είναι και αυτός νικηφόρος, γιατί την πρώτη φορά ηττήθηκα κατά κράτος! Νομίζω πως ο καλύτερος τρόπος να αποδώσω την ραψωδία τ είναι να «μπω» μέσα σ' αυτήν ως ένας από τους συμμετέχοντες. Απομονώνομαι στο δωμάτιό μου και συγκεντρώνομαι.

Να 'μαι λοιπόν στο παλάτι μου στην Ιθάκη ύστερα από τόσα χρόνια περιπλάνησης. Οι μνηστήρες, μετά από ένα ακόμα γλέντι, έχουν αποσυρθεί και είναι ευκαιρία να καταστρώσω μαζί με τον Τηλέμαχο, ένα σχέδιο για να τους σκοτώσουμε. Καμαρώνω το γιο μου που έχει μεγαλώσει. Τον άφησα μικρό και τώρα τον βρίσκω ολόκληρο άντρα έτοιμο να υπερασπιστεί το βιος του. Αποφασίζουμε να κρύψουμε τα όπλα που βρίσκονται στο παλάτι, ώστε οι μνηστήρες να μην είναι οπλισμένοι και το σχέδιο εξόντωσής τους να πετύχει.

Μόλις τελειώνουμε τον αποχαιρετώ δίνοντάς του θάρρος για την επόμενη ημέρα και του λέω πως εγώ θέλω να μείνω να συναντήσω τη μητέρα του. Αφότου φεύγει ο Τηλέμαχος, μια δούλα έρχεται και μου λέει προσβλητικά λόγια, καθώς είμαι ακόμα ζητιάνος και δεν έχω αποκαλυφθεί σε κανέναν άλλον εκτός του Τηλέμαχου. Η Πηνελόπη την ακούει καθώς κατεβαίνει και την επιπλήττει. Διώχνοντάς την κάθεσαι στο θρόνο της και με ρωτά για την ταυτότητά μου. Εγώ προκειμένου να αποφύγω την ερώτησή της, τις κάνω φιλοφρονήσεις για την εμφάνισή της. Είναι όμως πολύ έξυπνη και γρήγορα επανέρχεται στην προηγούμενη ερώτησή της.

Αφού δεν μπορώ να την αποφύγω για δεύτερη φορά αναγκάζομαι να πλάσω μια ψεύτικη ιστορία. Υποκρίνομαι πως ονομαζόμουν Αίθωνας και ζούσα στην Κρήτη. Της λέω πως τότε ήμουν πλούσιος και πως μάλιστα φιλοξένησα τον Οδυσσέα για δώδεκα μέρες στο σπίτι μου επειδή είχε φουρτούνα. Η Πηνελόπη, ακόμα καχύποπτη, μου ζήτησε να της πω τι ρούχα φορούσε ο Οδυσσέας, για να βεβαιωθεί για την αξιοπιστία μου. Εγώ της λέω ότι φορούσε «χλαίνη κόκκινη, διπλή, σγουρή, που 'χε καρφίτσα ολόχρυση με δυο θηλυκωτήρια, επάνω με σκαλίσματα». Της λέω επίσης πως «στα μπροστινά του πόδια σφιχτά κρατούσε ένα σκυλί, ζαρκάδι που 'χε βούλες και το 'βλεπε να σπαρταρά. Κι αυτό θαυμάζανε όλοι, χρυσά κι αν ήταν, το σκυλί να πνίγει το ζαρκάδι, κι αυτό τα πόδια τίναζε ζητώντας να γλιτώσει». Τέλος την ενημερώνω, ότι τον είδα ακόμα να φοράει «χιτώνα κεντημένο». Εκείνη συγκινείται και μου λέει πως τα θυμάται καλά αυτά τα ρούχα, γιατί εκείνη ήταν που με τα ίδια της τα χέρια του τα δίπλωσε να τα πάρει μαζί του. Μετά της προφητεύω ότι ο Οδυσσέας θα γυρίσει μόλις αυτός ο μήνας τελειώσει και αρχίσει ο άλλος. Η Πηνελόπη μου λέει πως αν τα λόγια μου βγουν αληθινά θα με ανταμείψει με πολλά δώρα. Στη συνέχεια αποσύρεται στο δωμάτιό της και στέλνει να με περιποιηθεί η Ευρύκλεια, η γριά παραμάννα μου.

Εκείνη μου λέει πως μοιάζω με τον Οδυσσέα και συγκινούμαι. Αρχίζει να πλένει τα πόδια μου και κάποια στιγμή αναγνωρίζει την πληγή που μου είχε κάνει ένας κάπρος με το

δόντι του, όταν είχα πάει στον Παρνασσό πριν πολλά χρόνια. Συγκινημένη πέφτει στα πόδια μου και τα φιλάει. Εγώ προσπαθώ να την ηρεμήσω για να μην προδοθούμε και της λέω πως σχεδιάζω να σκοτώσω τους μνηστήρες, γι' αυτό δεν πρέπει να αποκαλύψει ακόμα τίποτα σε κανέναν. Μου υπόσχεται να κρατήσει το μυστικό και μου ζητάει να τιμωρήσω και κάποιες δούλες που με έχουν ατιμάσει. Στη συνέχεια φεύγει συγκινημένη.

Τότε η Πηνελόπη έρχεται κοντά μου και μου λέει ότι εκείνη τώρα που όλοι θα κοιμηθούν, θα μείνει ξύπνια να θρηνεί για τις δυστυχίες που τη βρήκαν. Μου διηγείται και ένα όνειρό της όπου «είκοσι χήνες βγήκαν έξω απ' το νερό κι έτρωγαν σιτάρι και η καρδιά της τις έβλεπε και χαιρόταν». Μετά ένας «αετός περήφανος, καμπουρομούτης, χύμηξε από την ψηλή κορυφή και έκοψε το λαιμό τους, κι όλες σωρός τεντώθηκαν και στο γαλάζιο αέρα πέταξε, πάλι και έφυγε. Εκείνη μέσα στ' όνειρό της θρηνούσε και ξεφώνιζε. Γύρω της τότε τρέξαν οι καλλίκομες Αχαιοπούλες και ήρθαν, ενώ θρηνούσε που έχασε απ' τον αετό τις χήνες. Γύρισε πάλι κι έκατσε στου παλατιού τη στέγη και έτσι μ' ανθρώπινη φωνή μ' εμπόδιζε και μου 'πε· «Ω Πηνελόπη, μη σε νοιάζει κι όνειρο αυτό δεν ήταν, μόνο ήταν όραμα καλό που θα πραγματοποιηθεί. Οι χήνες είναι οι μνηστήρες και ο αετός ο άντρας σου είμαι ο ίδιος, που έφτασα να σκοτώσω τους μνηστήρες». Ερμηνεύοντας το όνειρο προσπαθώ να την εμψυχώσω λέγοντάς της ότι κανένας δεν μπορεί να το αλλάξει, αφού και ο ίδιος ο Οδυσσέας το εξήγησε πως «θάνατος περιμένει τους μνηστήρες». Η Πηνελόπη όμως είναι επιφυλακτική καθώς πολλά όνειρα των ανθρώπων δεν αληθεύουν.

Στο τέλος με ενημερώνει ότι φτάνει η ώρα που θα φύγει από το σπίτι του Οδυσσέα και θα αποχωριστεί το γιο της. Πρώτα όμως θα υποβάλει σε μια δοκιμασία στους μνηστήρες, για να διαλέξει ποιος θα γίνει άντρας της. Συγκεκριμένα θα πρέπει να ρίξουν το βέλος κι αυτό να περάσει τα δώδεκα τσεκούρια χωρίς να ακουμπήσει πουθενά κάτι που έκανε μόνο ο Οδυσσέας. Εγώ τη συμβουλεύω να μην αναβάλει περισσότερο τον αγώνα, γιατί ο Οδυσσέας θα έρθει πριν προλάβουν οι μνηστήρες να πιάσουν το δοξάρι. Εκείνη προσφωνώντας με «ξένο» με ευχαριστεί και φεύγει για να κοιμηθεί. Μου προτείνει να στρώσω κι εγώ κάτω ή να πλαγιάσω σε ένα στρώμα για να κοιμηθώ. Τη βλέπω να φεύγει για το «ανώι» της μαζί με τις δούλες της.

Τι μου έκανε εντύπωση από τη ραψωδία τ;

Διαβάζοντας τη ραψωδία τ, ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκαλεί η σκηνή της αναγνώρισης του Οδυσσέα από την παραμάνα Ευρύκλεια. Είναι τόσο ωραία δοσμένη από τον Όμηρο η συγκεκριμένη σκηνή που εξάπτει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και γεννά στην ψυχή του αγωνία αλλά και συγκίνηση. Μια ασήμαντη λεπτομέρεια, όπως είναι το μικρό σημάδι στο πόδι που είχε ο Οδυσσέας από ένα παλιό τραύμα, οδηγεί στην αναγνώριση της ταυτότητάς του από τη γυναίκα που τον έχει μεγαλώσει και τον αγαπά σαν παιδί της.

Οδύσσεια: Περίληψη Ραψωδίας υ "Τὰ πρὸ τῆς μνηστηροφωνίας"

Φίλιππος Παπαδόπουλος

Ο Οδυσσεύς ως ζητιάνος στο παλάτι του αγρυπνά μελετώντας την σφαγή των μνηστήρων καθώς και των γυναικών του παλατιού που σύναψαν σχέσεις μαζί τους . Η κατάσταση που επικρατούσε στο παλάτι τον στεναχωρούσε και ζητούσε από τον εαυτό του να κάνει υπομονή . Η θεά Αθηνά κατέβηκε από τον ουρανό παρόμοια με γυναίκα και τον ρωτάει γιατί μένει άγρυπνος αφού ήταν στο σπίτι του, στη γυναίκα του και στον γιό του . Εκείνος της απαντάει ότι αν σκοτώσει τους μνηστήρες με την δική της βοήθεια, πού θα έβρισκε καταφύγιο μετά την πράξη του . Η θεά Αθηνά του έδωσε τον "ύπνο" και εκείνη γύρισε στον Όλυμπο . Αλλά και η Πηνελόπη ήταν ζύπνια και έκλαιγε . Απευθύνθηκε στην θεά Άρτεμη να της δώσει μια σαϊτιά για να πεθάνει .

Όταν ξημέρωσε, ο Οδυσσεύς ζήτησε από τον θεό Δία να του στείλει ένα σημάδι . Ο Δίας άκουσε τον Οδυσσεύα και "άξαφνα απάνω βρόντησε στα αστρόφωτα ουράνια". Μετά από αυτό ο Οδυσσεύς αποφάσισε να εκδικηθεί τους μνηστήρες . Ο Τηλέμαχος ετοιμάστηκε για την σύνοδο των Αχαιών . Η Ευρύκλεια πρόσταξε τις παρακόρες να ετοιμάσουν το σπίτι επειδή θα φτάσουν οι μνηστήρες και γιατί η ημέρα αυτή ήταν αφιερωμένη στον θεό Απόλλωνα . Στο παλάτι του Οδυσσεύα έφτασαν οι βοσκοί του, που τον περιγελούσαν εκτός από τον Φιλοίτιο, ο οποίος ήταν αφοσιωμένος στον βασιλιά του, ενώ οι μνηστήρες προετοιμάζονταν για τον χαμό του Τηλέμαχου . Ο Αμφίνομος, ένας από τους μνηστήρες, τους πρότεινε να πάνε στο παλάτι και να φάνε , αφήνοντας αυτήν την στιγμή τον θάνατο του Τηλέμαχου . Ο Τηλέμαχος φρόντισε να κάτσει ο ξένος στο τραπέζι με τους μνηστήρες . Η θεά Αθηνά άφηνε τους μνηστήρες να μιλούν άσχημα για την οικογένειά του και το παλάτι του, για να ανάψει περισσότερο τον πόνο μέσα στην καρδιά του Οδυσσεύα . Ο Τηλέμαχος

είτε στους μνηστήρες ότι αν θέλουν τον θάνατό του, για εκείνον θα είναι καλύτερα να πεθάνει παρά να ζει μέσα στις άνομες δουλειές τους . Ο μνηστήρας Αγέλαος πρότεινε στους υπόλοιπους να σταματήσουν να βρίζουν τους δούλους και τον ξένο . Επίσης, ζήτησε από τον Τηλέμαχο να πει στην μάνα του να παντρευτεί εκείνον που θα του προσφέρει τα πιο πολλά και έτσι θα χαρεί και ο Τηλέμαχος τα πατρικά του αγαθά, γιατί ο Οδυσσέας δεν πρόκειται να γυρίσει στην Ιθάκη . Ο Τηλέμαχος του είπε ότι δεν εμποδίζει την μάνα του να παντρευτεί, αλλά ντρέπεται να την προστάξει να φύγει από το παλάτι . Ο Θεοκλύμενος, ένας άλλος ξένος του παλατιού, προμηνύει στους μνηστήρες την συμφορά τους. Οι μνηστήρες άρχισαν να τον περιγελούν και ζήτησαν να τον βγάλουν έξω από το παλάτι . Ο Τηλέμαχος κοιτούσε τον πατέρα του καρτερώντας πότε θα χτυπήσει τους κακοστόχαστους μνηστήρες. Οι μνηστήρες με γέλια και χαρές πήγαν στο δείπνο τους να φάνε, μα δεν γνώριζαν ότι αυτό ήταν το πιο άχαρο τραπέζι για εκείνους που ετοιμάζε η θεά Αθηνά και ο Οδυσσέας να τους προσφέρουν, γιατί πρώτα αυτοί τον οδηγούσαν .

Φίλιππος Παπαδόπουλος

ΡΑΨΩΔΙΑ Φ

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΜΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΗΡΩΑ ΤΟΝ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΑΠΟ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΜΝΗΣΤΗΡΕΣ, ΤΟΝ ΑΝΤΙΝΟΟ. Ο ΑΝΤΙΝΟΟΣ ΠΑΙΖΕΙ ΜΕΓΑΛΟ ΡΟΛΟ ΣΤΗΝ ΡΟΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΚΑΘΩΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΠΡΟΣΩΠΑ΄΄

...Τότε η Πηνελόπη σκέφτηκε να διοργανώσει έναν αγώνα με το δοξάρι και την σαΐτοθήκη του Οδυσσέα, τα οποία είχαν μεγάλη συναισθηματική αξία για αυτόν. Το βραβείο που θα έπαιρνε ο νικητής του αγώνα ήταν η ίδια η Πηνελόπη. Εγώ πήρα τον λόγο:

-Συγχωριανοί, μην αγωνιστείτε. Κανείς δεν είναι τόσο άξιος όσο ο αντρείος Οδυσσέας, τον οποίο είχα δει όταν ήμουν μικρό παιδί να φεύγει από την Τροία.

Οι μνηστήρες όμως δεν άκουσαν τα λόγια μου, παρακούοντας με.

Τότε ο γιος της ο Τηλέμαχος, σάστισε με τα λεγόμενα της, αλλά κατάλαβε πως αυτό που έπρεπε να κάνει ήταν να την υπερασπιστεί. Και έτσι της μίλησε με πείσμα:

- Μητέρα, άφησε με να προσπαθήσω πρώτος στο να επιτύχω την δύσκολη δοκιμασία.

Τηλέμαχε, παρόλο που αυτή η δοκιμασία γίνεται για τους μνηστήρες, δεν μπορώ να αντισταθώ στον λόγο σου.

Ο Τηλέμαχος προσπάθησε τρεις φορές, όμως δεν τα κατάφερε. Πάνω που θα δοκίμαζε και τέταρτη φορά, σταμάτησε ξαφνικά. Κανείς από εμάς δεν κατάλαβε τον λόγο, αλλά φάνηκε σαν να είδε κάποιον. Πριν φύγει, έδωσε σε μας το δοξάρι για να συνεχίσουμε τις προσπάθειες, μιας και:

- Δεν είμαι άξιος συνεχιστής του πατέρα μου. Σας παραδίδω το δοξάρι, ελπίζοντας πως κάποιος από εσάς θα επιτύχει.

Μόλις έφυγε ο Τηλέμαχος, είπα στους άλλους μνηστήρες πως κάποιος θα έπρεπε να προσπαθήσει πρώτος. Τελικά, αυτός που έκανε την αρχή ήταν ο Λειώδης, ο οποίος απεχθανόταν τα κακουργήματα των μνηστήρων. Στην μία και μοναδική αποτυχημένη του προσπάθεια, ο γιος του Οίνοπα προέβλεψε ως μάντης πως του δοξαριού ο αγώνας θα στραφεί εναντίον τους και ως αποτέλεσμα η ελπίδα να αρραβωνιαστεί κάποιον από αυτούς η Πηνελόπη θα εξανεμιστεί. Τα λόγια του με ενόχλησαν και ανταποκρίθηκα:

- Τα βαριά σου λόγια είναι μεγαλύτερα από την δύναμη σου Λειώδη. Οι άλλοι μνηστήρες θα τα καταφέρουν.

Την ίδια στιγμή διέταξα τον γιδοβοσκό Μελάνθιο να χρησιμοποιήσει λίπος για να μαλακώσει το δοξάρι. Στη συνέχεια, οι υπόλοιποι μνηστήρες απέτυχαν στην δοκιμασία. Εγώ και ο Ευρύμαχος δεν αγωνιστήκαμε. Έπειτα, διέκρινα τον Εύμαιο, τον Φιλοίτιο και έναν άγνωστο να βγαίνουν από το παλάτι του θεϊκού Οδυσσέα. Μετά από λίγη ώρα, οι δούλες

Μόλις τελείωσα τον λόγο μου, οι υπόλοιποι μνηστήρες συμφώνησαν όπως συνήθως μαζί μου. Έπιασαν τα ποτήρια και αφού τα γέμισαν με κρασί, άρχισαν την διασκέδαση. Τότε, το μη οικείο προς εμένα πρόσωπο μπήκε στο μέγαρο και μας είπε:

- Ακούστε με, μνηστήρες της Πηνελόπης. Από τον φρόνιμο λόγο του Αντίνοου, κατάλαβα πως κάποιος από εσάς δεν επιθυμείτε να συμμετάσχετε στον αγώνα με το δοξάρι. Παρόλα αυτά, εγώ θα ήθελα να δοκιμάσω τις δυνατότητες μου.
- Ξένε, αυτά που λες είναι ανοησίες και δεν αρκεί που κάθεσαι μαζί μας και κρυφακούς ό,τι λέμε και διασκεδάζεις, αλλά θέλεις και να ρίξεις το δοξάρι.

Αυτά του είπα με φόβο και με άγχος μήπως και τα καταφέρει. Όταν τέλειωσα τον λόγο μου, η βασίλισσα του παλατιού παρατήρησε:

- Αντίνοε, κάνεις λάθος. Οι φιλοξενούμενοι του γιου μου πρέπει να διασκεδάζουν και να ψυχαγωγούνται με όποιον τρόπο επιθυμούν οι ίδιοι.

Στη συνέχεια, μου είπε πως και ο ίδιος ο ξένος δεν θα τα καταφέρει και μέσα μου σκέφτηκα πως έχει δίκιο. Από την άλλη πλευρά όμως, πως ένας ξένος σαν αυτόν τον γέροντα θα μπορούσε επιτύχει στην κοπιαστική δοκιμασία που μόνον ο πολύτροπος Οδυσσεύς είχε επιτύχει; Ύστερα, συνεχίστηκαν οι διαμάχες μεταξύ Πηνελόπης και Ευρύμαχου. Τελικά, η κόρη του Ικάρου υπερίσχυσε του Ευρύμαχου και όχι μόνο άφησε τον ξένο να συμμετάσχει, αλλά του έταξε και όμορφο χιτώνα, γλαμύδα, σπαθί και σανδάλια.

Τότε τον λόγο πήρε ο Τηλέμαχος:

- Μητέρα, μόνο εγώ έχω την δύναμη να δώσω ή ακόμα και να χαρίσω το δοξάρι σε κάποιον. Κανένας από τους άντρες δεν μπορεί να με εμποδίσει. Η μόνη χάρη που θέλω να μου κάνεις είναι να πας στο σπίτι με τις σκλάβες.

Η Πηνελόπη σαστισμένη, είχε εκπλαγεί και κατευθύνθηκε προς το σπίτι. Τότε και εγώ ο ίδιος κατάλαβα πως ο Τηλέμαχος είχε μεγαλώσει και πως είχε αρχίσει να παίρνει περισσότερες ευθύνες. Έπειτα, ο Εύμαιος έφερε το δοξάρι στον καλεσμένο και ο πρώτος δέχτηκε πολλές αποδοκμασίες από την πλειοψηφία των μνηστήρων. Την ίδια στιγμή, ο Τηλέμαχος μιλούσε στην Ευρύκλεια και ο Φιλοίτιος ασφάλιζε τις πόρτες... Κάτι περίεργο γινόταν αλλά κανείς δεν μπορούσε να έχει υποψίες. Τότε, επανήλθα στον ζητιάνο ο οποίος ήταν έτοιμος να κάνει την πρώτη του προσπάθεια. Εμείς οι μνηστήρες, μηδενός εξαιρουμένου πιστεύαμε πως ο πονηρός ξένος θα αποτύχει. Μόλις ήρθε σε επαφή με το δοξάρι, ο ζητιάνος φάνηκε πως είχε οικειότητα με το τόξο το οποίο στο τέλος κατάφερε να το περάσει μέσα από όλες τις τρύπες. Το δεξί του χέρι αποδείχθηκε "χρυσό", καθώς άφησε άφωνο το πλήθος των μνηστήρων. Συγκεκριμένα, εγώ αναταράχτηκα, επειδή δεν περίμενα με τίποτα μια τέτοια κατάληξη. Μετά από το απρόσμενο συμβάν, ο ξένος μίλησε ξανά με τον Τηλέμαχο και πριν αποχωρήσει του έκανε ένα νεύμα με τα μάτια. Κανείς δεν ήξερε τι σήμαινε αυτό, πάντως ο επιδέξιος φιλοξενούμενος δεν αποκάλυψε την ταυτότητα του...

Θεοδόσης Χαρίτος

ΡΑΨΩΔΙΑ Χ

Έβλεπα τον πατέρα μου, τον Οδυσσέα, μετά την επιτυχία του να πετάει τα κουρέλια που φορούσε, να στρέφει το τόξο του ενάντια στους μνηστήρες και πρώτο απ' όλους, να σκοτώνει τον Αντίνοο!

Αναστατώθηκαν, απ' ό,τι κατάλαβα, οι μνηστήρες μόλις είδαν τον σκοτωμένο άντρα κάτω και τρόμαξαν μόλις κατάλαβαν ποιος είναι ο εκτελεστής του. Φοβισμένοι απ' την ξαφνική αυτή εμφάνιση του πατέρα μου προσπάθησαν να προφυλαχτούν απ' την οργή του, την οποία είδα να υποστηρίζει μετά ο Ευρύμαχος και να την αιτιολογεί με όσα είχαν κάνει οι μνηστήρες στην περιουσία μας και στο σπίτι μας όσο αυτός έλειπε και εμείς δεν μπορούσαμε να κάνουμε τιποτά. Ο Ευρύμαχος, όμως, μετά απ' την υπεράσπιση του δίκιου του πατέρα μου προσπάθησε να τον πείσει να τους λυπηθεί υποσχόμενος να τον αποζημιώσουν απ' ό,τι κακό είχαν προκάλεσει στα αγαθά μας. Ο πατέρας μου όμως αρνήθηκε κάθε συμβιβασμό και τους κάλεσε σε αναμέτρηση, στην οποία σκοτώθηκαν ο Ευρύμαχος και ο Αμφίνομος.

Συνέχισε να πολεμάει με το τόξο του ο πατέρας μου, ενώ εγώ εφοδιάζα την τετραμελή ομάδα μας με δόρατα, ασπίδες και κράνη. Ξέχασα όμως την πόρτα της αποθήκης ανοιχτή και έτσι βρήκε την ευκαιρία ο Μελάνθιος να μπει μέσα και να εφοδιάσει κι αυτός την ομάδα του. Η μάχη γενικεύτηκε.

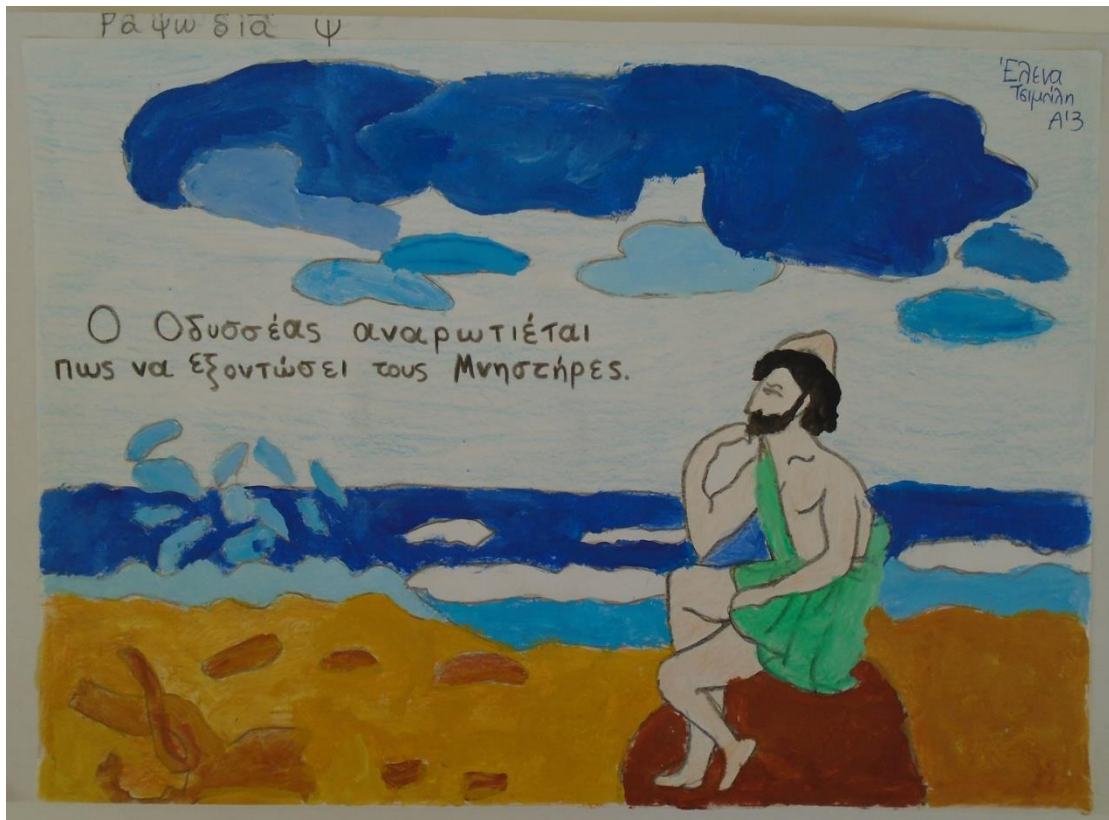
Πλησίασε τότε τον πατέρα μου η Αθηνά, με τη μορφή του Μέντορα, τον ενθάρρυνε και πέταξε μετά σαν χελιδόνι στη στέγη του παλατιού ενώ εγώ συνέχιζα να πολεμάω. Στους μνηστήρες έδινε θάρρος και εντολές ο Αγέλαος. Ευτυχώς όμως η Αθηνά ήταν με το μέρος μας και φρόντιζε να αστοχούν οι επιθέσεις τους! Κατάφεραν μόνο να με τραυματίσουν ελαφρά, εμένα αλλά και τον Ευμαίο. Αντίθετα, οι επιθέσεις της ομάδας μας ευστοχούσαν όλες και σχεδόν τους αποτελειώσαμε.

Ακολούθησαν τρεις σκηνές *ικεσίας*, τις οποίες εγώ παρακολουθούσα: Ο μάντης Ληώδης μάταια ikέτεψε τον πατέρα μου να τον λυπηθεί. Οι *ικεσίες* όμως του Φήμιου και του Μέδοντα εισακούστηκαν.

Ο πατέρας μου έπειτα κάλεσε την Ευρύκλεια και της ζήτησε να απαριθμήσει τις πιστές και τις άπιστες δούλες. Κάλεσε έπειτα τις δεύτερες (άπιστες δούλες) να βοηθήσουν στη μεταφορά των νεκρών στην αυλή και στον καθαρισμό της αίθουσας και μετά μου έδωσε εντολή να τις σκοτώσω μαζί και τον Μελάνθιο. Έπειτα, μετά από τον φόνο των άπιστων δουλών και του Μελάνθιου κάλεσε τις άλλες δούλες του (τις πιστές) που με χαρά υποδέχτηκαν τον αφέντη τους, ο οποίος είχε επιτέλους γυρίσει μετά από αυτό το πολύ μεγάλο και γεμάτο ταλαιπωρίες ταξίδι.

Στέφανος Ξαστερούλιας

ΡΑΨΩΔΙΑ Ψ

(περιληπτική διήγηση) Η Ευρύκλεια κατενθουσιασμένη και χαρούμενη, ανέβηκε στην κάμαρή μου λέγοντας:

- Ο Οδυσσεύς επέστρεψε έπειτα από τόσα χρόνια και σκότωσε όλους τους μνηστήρες! (Φυσικά δεν την πίστεψα καθώς όλοι μας έχουμε αποδεχτεί καιρό τώρα το γεγονός ότι ο άντρας μου είναι αναμφίβολα νεκρός.)

- Προφανώς ο θάνατος των μνηστήρων οφείλεται στους θεούς που τους τιμώρησαν για την αλαζονική τους συμπεριφορά! (Της εξήγησα)

Ύστερα ο Οδυσσεύς στάθηκε μπροστά μου, όμως εγώ δεν ξεστόμιζα λέξη..(Ήταν λογικό να έχω κι εγώ τις αμφιβολίες μου..) Σαν να μην μου έφτανε η αμηχανία που ένιωθα κα όλα τα βάσανά μου εκείνη την στιγμή, είχα ν' ακούω και τις κατηγορίες και τα πικρά λόγια του γιου μου για την στάση μου:

-Μάνα κακή μου μάνα, πόσο ανελέητη καρδιά κρύβεις στα στήθη! Στον κόσμο δεν υπάρχει γυναίκα άλλη με τόσο αλύγιστη ψυχή, αλλά η δική σου η καρδιά είναι από πέτρα πιο σκληρή!

-Γιε μου, μέσα μου νιώθω θάμβος και κατάπληξη, και δεν μπορώ μήτε μια λέξη να προφέρω! (Του απάντησα)

Ο Οδυσσεύς, όταν λούστηκε και στολίστηκε στάθηκε και πάλι απέμαντί μου κάνοντας τώρα κι εκείνος παράπονα για την συμπεριφορά μου. Δεν μου ήταν εύκολο να τον πιστέψω όσο επίμομος και ισχυρογνώμων να ήταν.. Ζήτησα απ' όλους να αποχωρήσουν από το δωμάτιο

καθώς ήθελα να μείνουμε μόνοι, να τον περιεργαστώ και να τον δοκιμάσω..Ήμουν πραγματικά χαμένη και μπερδεμένη. Αφού συζητήσαμε λίγο μου ήρθε μια έξυπνη και πονηρή ιδέα για να να σιγουρευτώ πως είναι αυτός που ισχυριζόταν. Ζήτησα να μετακινηθεί έξω από την συζυγική μας κάμαρη η αμετακίνητη, ριζωμένη στην γη κλίνη μας. (Ήταν κάτι που μόνο εμείς γνωρίζαμε, επομένως και αδιάψευστη απόδειξη πως ήταν ο άντρας μου εάν το αναγνώριζε) Ο Οδυσσέας εξοργισμένος αποκάλυψε το μυστικό της κλίνη μας αποδεικνύοντας πως ήταν όντως ο άντρας μου! Δάκρυα χαράς κύλισαν στο πρόσωπο μου. Τα συναισθήματα χαράς, ευτυχίας κι αγαλλίασης που ένιωθα αντικρίζοντας και πάλι τον άντρα μου μετά από τόσα χρόνια ήταν απερίγραπτα! Ξεσπάσαμε τότε σε θρήνο χαράς και ύστερα ο Οδυσσέας μου είπε για την νέα αποδημία που του όρισε ο μάντης Τειρεσίας. Έπειτα ετοιμάστηκε η συζυγική μας κλίνη κι αποκοιμηθήκαμε μιλώντας ο ένας στον άλλο για τα προβλήματα, τα βάσανα και τις περιπέτειές μας όλον αυτόν τον καιρό που ήμασταν χώρια, με την όμορφη σκέψη ότι δεν θα χωρίσουμε ξανά και θα είμαστε για πάντα μαζί...! (Την επόμενη μέρα ο Τηλέμαχος, ο Οδυσσέας, δύο βοσκοί, ο Εύμαιος κι ο Φιλοίτιος οπλισμένοι και καλυμμένοι με ομίχλη από την Αθηνά, ξεκίνησαν για το κτήμα του Λαέρτη μακριά απ' τον τόπο του εγκλήματος, προκειμένου να οργανώσουν την άμυνά τους απέναντι στις αντεκδικήσεις των συγγενών των μνηστήρων.)

Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ψ ΗΤΑΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΚΙ ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΝΩΜΗ ΜΟΥ, ΚΑΘΩΣ ΕΧΕΙ ΩΣ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΗΝΕΛΟΠΗ, ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ. ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΕΝΤΥΠΩΣΗ ΜΟΥ ΕΚΑΝΕ Η ΕΥΣΤΡΟΦΙΑ ΚΑΙ Η ΕΞΥΠΝΑΔΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΠΟΥ ΕΣΤΗΣΕ ΠΑΓΙΔΑ ΣΤΟΝ ΟΔΥΣΣΕΑ ΓΙΑ ΝΑ ΤΟΝ ΔΟΚΙΜΑΣΕΙ!

Καλλιρρόη Ταγκάλου

Ραψωδία ω

Αφηγητής: γερο - Λαέρτης

Καλλιεργούσα το περιβόλι μου, ώσπου άρχισα να μιλάω με έναν ξένο που ήρθε προς την καλύβα μου. Παρά την λύπη μου πίστευα πως υπήρχαν ελπίδες να ξαναδώ τον γιο μου, καθώς ο ξένος αυτός μού έλεγε σημαντικές πληροφορίες για τον Οδυσσέα. Μετά από λίγο ο ξένος άρχισε να ισχυρίζεται πως ήταν γιος μου.

- Ποιος είσαι ξένε; τον ρώτησα, γιατί με είχε πρήξει!
- Ο γιος σου, ο Οδυσσέας, που τόσα χρόνια έλειπα από την πατρίδα, μου απάντησε.
- Απόδειξέ το! Του είπα θυμωμένος, γιατί ήμουν 1000% σίγουρος ότι μου έλεγε ψέματα!

Όντως μου έδειξε το παλιό σημάδι στο γόνατό του.

- Γιε μου! είπα και αγκαλιαστήκαμε κλαίγοντας.
- Πατέρα, μη με ρωτήσεις τίποτα! Θα σου τα πω όλα αργότερα! Προς το παρόν πρέπει να οργανώσουμε στρατό, επειδή από στιγμή σε στιγμή οι συγγενείς των μνηστήρων θα έρθουν, για να εκδικηθούν λόγω του θανάτου των παιδιών τους.

Η μάχη άρχισε, μα ήταν πολύ δύσκολη και φονική και κανείς δεν μπορούσε να νικήσει. Ευτυχώς η Αθηνά αποφάσισε να βοηθήσει κι έτσι η μάχη τελείωσε και καταφέραμε να νικήσουμε! Ένωθα πολύ περήφανος για τον γιο μου, στον οποίο όλοι ορκίστηκαν αιώνια πίστη...

Εντυπώσεις

Αυτό που μας έκανε κυρίως εντύπωση είναι η αγάπη της Αθηνάς προς τον Οδυσσέα, που ήταν απλά ένας θνητός και η μεγάλη θέλησή της να τον βοηθήσει να νοστήσει και τέλος να κερδίσει ξανά το θρόνο του στην Ιθάκη.

Ταγκάλου Καλλιρρόη, Σπαιδιώτη Βασιλεία